نوې لار

څوارلسم کال، اتمه، پرلپسې ۱۴۴مه گڼه،
محرم الحرام ۱۴۴۲هـ ق اگست ۲۰۲۰م

سوله او خپلواکي
دچا په قربانیو ترلاسه کیږي؟

اسلامي امارت سره د دښمنۍ او مقابلې دروازه باید وتړل شي

مفاوضات سلام أفغانستان
د افغانستان د سولې مذاکرات
مذاکرات صلح افغانستان
Afghanistan Peace Negotiations

د اسلامي امارت مرستیال او سیاسي دفتر رئیس **محترم ملا برادر اخند** :

دواړه مذاکراتي تیمونه دې په خپلو بحثونو او پرېکړو کې
د اسلام د مقدس دین او هیواد لوړ منافع په نظر کې ونیسي!

مذاکرات بین الافغانی یا جنگ ارزش ها؟

- واقعي سوله ژمنتیا او صادقه اراده غواړي!
- د اسلامي واکمنۍ جوړولو هدف!
- بین الافغاني ناسته کې د امارت ابتکار څه و؟
- حقاني، د وارسا او ناټو د شکست اتل
- د ایثار یوه جالبه کیسه

مورچل

علمي، سياسي
او جهادي مياشتنی خپرونه

څوارلسم کال اتمه، پرلپسې ۱۴۴مه گڼه،
محرم الحرام ۱۴۴۲هـق اگست ۲۰۲۰م

لړليک

گڼه	مطلب	مخ
۱	سرمقاله.....	۱
۲	بين الافغاني مذاکراتو کې د ملابرادر اخند وينا متن...	۲
۳	اسلامي امارت سره ددښمنۍ دروازه بايد وتړل شي....	۴
۴	مذاکرات بين الافغاني يا جنگ ارزش ها!.....	۵
۵	د بين الافغاني مذاکراتو پيل! دافغانانو هيلې، اندېښنې	۸
۶	دسپتمبر ۱۱مه،کاش دامريکا وروستی عقل رومبی وای	۱۳
۷	د دوه رهبرانو ترمنځ د ايثار يوه جالبه کيسه	۱۵
۸	بين الافغاني ناسته کې د امارت ابتکار څه و؟	۱۷
۹	واقعي سوله ژمنتيا او صادقه اراده غواړي.....	۱۸
۱۰	د اسلامي واکمنۍ جوړولو هدف!.....	۲۱
۱۱	حقاني، د وارسا او ناټو د شکست اتل	۲۵
۱۲	ولسمشر ترمپه ! زما تری تم ورور تر شا مه پرېږده !!.....	۲۷
۱۳	په جهاد کې زموږ اخلاق/صبر او مشلاتو سره مقاومت	۲۹
۱۴	طالب پلاوی دهيواد د ټولو اقشارو رښتونې ممثل....	۳۴
۱۵	د کدرونو په روزنه کې دقائد پېغمبر ﷺ کردار.....	۳۷
۱۶	لويديځ کې د توهينونو لړی او د مسلمانانو چوپتيا....	۴۲
۱۷	د احد په غزا کې، دعاشقانو سيالي.....	۴۵
۱۸	د مورچل دار الافتاء	۳۹
۱۹	آيا طالبان به افغانستان ته فاتحين نتوځي.....	۵۱
۲۰	۲۰۲۰م کال د اگست مياشتې جهادي خبرونه.....	۵۴

د امتياز خاوند

دافغانستان اسلامي امارت
دفرهنګي چارو کميسيون

مسؤل مدير

صلاح الدين "صارم"

کتـــنپلاوی

ايـــوب صـــافی	حکـــــمت
معيـن احـــمد	حافـظ سعـيد
حســـــن زوی	موسی فرهـــاد

تخنيکي چارې

دفرهنګي کميسيون تخنيکي څانګه

مکاتباتي ادرس

پته: کابل بنار، پنځمه حوزه، دمجلې دفتر
E-mail: morchalmorchal@yahoo.com

بسم الله الرحمن الرحيم

سوله او خپلواکي

دچا په قربانيو ترلاسه کيږي ؟

د هيواد دقضيې په اړه چې سياسي فضاء نن بيا ډېره له شراوشوره ډکه ده، هر څوک په حرکت راغلي او هڅه کوي که په سياسي چنه بازيو کې يې څه ترلاسه کړل او فکر کوي ننۍ فضاء هم د ځينو شرايطو له مخې رامنځته شوې چې دچا دقصدي هڅو او قربانيو څه دخل پکې نشته، خکه يې تر بل هر چا ډېر شور جوړ کړی او د غټې برخې غوښتونکي دي .

خو که دامريکايانو اوناټو د اشغال په وړاندې له تېرو شلو کلونو څخه دا جهاداومبارزه لرې کړو، څه فکر کوئ! نن به وضعيت څه ډول و؟! ايا افغانانو ته به مو دامريکايانو ننۍ تنزل ليدلی و ؟ هغه عزت اومقام چې افغانستان او افغانانو ته اوس ورپه برخه کيږي، بيابه هم ترلاسه شوی و ؟

نه! هيڅکله نه !

دا يواځې اويواځې دهغه مجاهد دسرښندنو، قربانيو، زولنو، هجرتونو او وينو له برکته ده چې د يويشتم قرن زورورو اشغالګروته تسليم نه شو او د دوی په وړاندې يې دجهاد غږ پورته کړ، هغه مهال نړۍ ټولې نړۍ د امريکايانو او اشربانو په وړاندې يې دمقابلې اراده لېونتوب اوحماقت ګانه، خو د ده عزم، قاطعيت او ټينګ ايمان بيا ننۍ ورځ لرې نه بلله که څه هم دخپلواکۍ په دغه اغزنه لارکې يې کور کنډواله، جومات شهيد، مدرسه ورانه او ښکلې ځوانۍ خاورې کړه، خو نن يې دهمدغو قربانيو په مټ او دولس په ټول ملاتړ دهيواد استقلال اوخپلواکۍ منلو ته اشغالګر په ګونډو کړل .

د دغو قربانيو سرپرستي چې په کوم قيادت کې ترسره شوې هغه دافغانستان اسلامي امارت هغه وسيع بنياد او داسلامي اربښتونو دساتنې مُضمِن چوکاټ دی چې دافغانستان ټول قومونه او ملتونه پکې راټول دي اودمقاومت په تېرو شلوکلونو کې يې دمشرتابه تر مقام پورې دايثار، قربانۍ او صداقت جوت امتحان ورکړی .

بين الافغاني مذاکرات پيلول او دمشرتابه ترمقامه حضور پکې داسلامي امارت يوه بله قرباني ده چې هيواد ته دسولې اوحقيقي خپلواکۍ په راستنېدوکې يې ورکوي، که نه داشغال په وړاندې مقاومت او د مقاومت په بريالیو متو اشغالګر له هيواده وېستلو ته اړکول؛ اسلامي امارت ته بلا منازعې د دې حق ورکوي چې دافغانستان راتلونکی نظام تشکيل کړي، خو بيا هم داسې نه کوي او له افغاني جهتونو سره په ګډه ناسته په افغانستان کې ديوه مستحکم اسلامي نظام رامنځته کولو لپاره يې دبين الافغاني مذاکراتو دائرولو ته اوليت ورکړ، نن که سوله، امنيت او خپلواکي ترلاسه کيږي ځوک يې په خيرات کې مونږ ته نه راکوي، بلکې داسلامي امارت دسپينو لښکرو دبې مثاله قربانيو ترڅنګ دسياسي قربانۍ په برکت ترلاسه کيږي .

محترم ملا برادر اخند د وینا متن

الحمدلله وکفی والصلوة والسلام علیه رسوله المجتبی، امابعد:

فاعوذ بالله من الشیطن الرجیم، بسم الله الرحمن الرحیم

(و اعتصموا بحمبل الله جمعیا ولا تفرقو) الایة و ایضا قال الله تعالی:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ ۖ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

تر هرڅه مخکې د دې درانه مجلس ټولو ګډونوالو ته!

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

خوښ یم چې د افغانستان اسلامي امارت او د امریکا د متحده ایالاتو د تاریخي توافقنامې د امضاء په تعقیب سره د افغانستان څلویښت کلنې معضلې پای ته د رسولو او یو اسلامي نظام د قیام په موخه د بین الافغاني مذاکراتو د افتتاحیې غونډې ګډونوال یو.

د سولې روان بهیر د دوحې د ټرون په بشپړ عملي کولو سره کامیابیدلای شي.

اسلامي امارت د دوحې په ټرون کې کړې ژمنې عملي کړي دي او عملي کوي یې.

همدا رنګه له مقابل لوري څخه هم په کلکه غوښتنه کوي چې په ټرون کې کړې ژمنې عملي کړي، ترڅو د سولې پروسه ښه

پرمخ ولاړه شي، او له خنډ او ځنډ سره مخ نشي.

زه په دې مجلس کې له حاضرو دواړونو ټیمونو څخه غوښتنه کوم چې په خپلو بحثونو او پریکړو کې د اسلام د مقدس دین او هیواد لوړ منافع په نظر کې ونیسي- او دغه هدف ته رسیدل باید د ډلو او ټپلو او اشخاصو تر شخصي منافعو قرباني نه کړي.

د مذاکراتو جریان به خامخا ستونزې ولري، خو غوښتنه مو داده چې بحثونه په پوره حوصله او زغم او له موضوعاتو سره د ښه تعامل په نظر کې نیولو سره پرمخ ولاړ شي.

د افغانستان اسلامي امارت خپل ځوریدلي ملت ته ډاډ او اطمینان ورکوي چې په پوره اخلاص سره به د بین الافغاني مذکراتو په جریان کې کوښښ وکړي چې خپل مسلمان ملت ته د سولې، آرامۍ او سوکاله ژوند لپاره زمینه برابره کړي.

همدا رنګه نړۍ ته اطمینان ورکوي چې پخپل توان سره به هلې ځلې وکړي ترڅو بین الافغاني مذاکرات ښه نتیجه ورکړي.

موږ غواړو چې افغانستان خپلواک، مستقل، متحد، پرمختللي او آزاد هېواد وي او یو داسې اسلامي نظام ولري چې د ولس ټولې برګنې پکښې د کوم تبعیض پرته خپل ځان ووینې او د یوبل سره د وروری په فضا کې په پوره صممیت سره ژوند وکړي.

موږ غواړو چې افغانستان په آینده کې د ګاونډیو، سیمې او نورې نړۍ له هیوادونو سره مثبتې، په متقابل احترام ولاړې او ښې اړیکې ولري.

په پای کې د قطر کوربه هیواد د محترم امیر، محترم خارجه وزیر، حکومت او ملت څخه او همدا رنګه د نورو هغو هیوادونو څخه چې زموږ سره یې د سولې په اړه هر اړخیزه همکاري کړې او کوي یې د زړه له کومې مننه کوم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

ملا عبدالغني برادر د اسلامي امارت
سیاسي مرستیال او د سیاسي دفتر رئیس

۱۴۴۲/۱/۲۴هـ ق

۱۳۹۹/۶/۲۲هـ ش ـ ۱۲/۹/۲۰۲۰م

اسلامي امارت سره ددښمنۍ او مقابلې دروازه بايد وتړل شي

م مبصر

دکابل اداري دسولې دعالي شورا مشر عبدالله دوژل شوي احمدشاه مسعود ۲۰ تلين ته په خبروکې وويل نور هغه وخت راغلی چې له طالب سره دمقابلي او جنګ په ځای دسولې او تفاهم لار ونيولای شي او د دښمنۍ صفحه وتړل شي.

دعبدالله داخبري او بيا دمسعود شلم تلين ته دااظهارات ربښتيا هم لوی بدلون دی، ځکه له تېرو نولسو کلونو راهيسې دهمدغو ځيرو او ډلو ټپلو همدا يو شعار لاره چې طالب ددوئ په قضاوت دژوند او سياست حق نلري او په دې لاره کې يې دخپلو بادارانو په مټ هر هغه سه ترسره کړل چې په وس يې پوره ول خو اوس ورسره د دښمنۍ د صفحې تړلو غوښتنې کوي.

دا هيله بخښونکې ده چې پخپله يرغلګر او د هغوی کورنۍ ملاتړي اوس يو بل ته، يا په ښه نيت او يا هم له مجبورۍ، له اشغال-ضد افغانانو سره د دښمنۍ پربښوولو توصيې کوي.

د تکبر او عناد پر نېلي سپرو کسانو ته د هغو خلکو توصيې چې نړدې دوې لسيزې يې د طالب په دښمنۍ کې تېرې کړې که څه هم د تقدير وړ دي، خو طبيعي ده چې دا څرګندونې يې د اشغال د اولنيو شپو دريځونه او حالات انسان ته ورپه يادوي - هغه وخت کله چې نړيوالو او کورنيو ملاتړو يې د اشغال پر ضد جنګېدونکي افغان ته د ژوند حق نه ورکاوه او قبر يا زندان يې يوازينۍ ځای ورته ټاکلی و. الله تعالی فرمايي: وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ (مورِ دا ورځې د خلکو په منځ کې اړوو را اړوو). ربښتيا هم ورځې واوښتې-راواوښتې، تور او سپين معلوم شول او هغه خلک سرفراز پاتې شول چا چې له خپل دين او ملت سره خيانت ونکړ.

اوس چې نړيوال او ملاتړي يې د جهان اوسياست له صفحې د افغانانو په محوه کولو کې ناکام شول، ربښتيا هم د عناد، سرزورۍ او بېځايه اختلاف له نېلې د راکښته کېدو او د عقل او منطق لارې ته د راګرځېدو وخت يې رارسېدلی دی. دا حساس حالات خصوصًا له افغانانو د يو کېدو، د يو بل منلو او له خپلو ديني او ملي ارزښتونو د ساتنې لپاره د يو موټي کېدو غوښتنه کوي. خدای پاک دې وکړي چې نور تېروتي کسان هم د کابل اداري د مخکيني ياد شوي يوه مشر په قدم روان شي؛ په دې ډول به يې تر څه حده د پخوانيو تېروتنو جبران کړی وي.

مذاکرات بین الافغانی یا جنگ ارزش ها ؟

حبیبی سمنگانی

حامیان صلح خوشحال اند که جنگ ۱۹ ساله امریکا و ۴۳ ساله افغانستان به پایان می‌رسد، اما به نظر می‌رسد که مذاکرات بین الافغانی به جنگ دفاع از ارزش‌ها تبدیل شده و گویا به هر قیمت باید از ارزش‌ها و یا دستاوردها پاسداری شود، حتی به قیمت صلح!

به تعبیر بعضی‌ها؛ مذاکرات بین الافغانی در حقیقت جنگ جمهوریت و امارت است. جمهوریت خواهان با شد و مد به کارزار تبلیغاتی شتافته‌اند و شعار می‌دهند که جمهوریت را هرگز قربانی صلح نخواهند کرد. امرالله صالح، معاون ریاست جمهوری اداره کابل چندی پیش در مصاحبه‌اش با طلوع نیوز تصریح کرد که ما در جنگ نمادها و سمبول‌ها قرار داریم و از نمادها و سمبول‌های خود هرگز نمی‌گذریم. وی به‌خصوص از جمهوریت مکررا یاد کرد.

اما طالبان با اینکه برنده میدان نظامی اند و در مذاکرات با امریکایی‌ها نیز به نتیجه دل‌خواه خود رسیده اند و با مورال بلندتر وارد مرحله گفتگوهای بین الافغانی می‌شوند، به‌جای پافشاری به‌عنوان «امارت» بر آوردن نظام اسلامی تاکید می‌ورزند. سخنگوی امارت اسلامی ذبیح الله مجاهد در مصاحبه‌هایش گفته است که بر نام می‌توان توافق کرد، اما نظام خالص اسلامی قابل معامله نیست.

حامیان جمهوریت اصرار بر بقای نظام کنونی کابل دارند و همواره از دستاوردهای هجده ساله و نزده ساله حرف می‌زنند. آن‌ها آزادی بیان، آزادی مذهب، حقوق زنان، تعدد احزاب سیاسی، انتخابات و..... را از ارزش های جمهوریت و یا نظام کنونی کابل می‌دانند.

البته؛ حقیقتی که نمی‌توان آن را نادیده گرفت و بسیاری حامیان سرسخت دموکراسی هم بر آن اعتراف دارند اینست که جمهوریت در افغانستان در ظرف تقریبا دو دهه نه تنها به پای خود ایستاده نشده، بلکه درین سالیان اخیر به‌جای سیر صعودی سیر نزولی داشته و روزبه‌روز از حمایت مردمی آن کاسته می‌شود. عدم اشتراک و یا مقاطعه مردم در انتخابات‌های ریاست جمهوری و پارلمانی، دلیل روشن این واقعیت است.

اگرچه نزده سال پیش، جمهوریت به زور بی۵۲ امریکا و جنگ‌سالاران جنایت‌کار، که هیچ آشنای و وابستگی با جمهوریت نداشتند، به

افغانستان وارد و روی کار شد، اما پنداشته می‌شد که شاید با مرور زمان ارزش‌های جمهوریت دریـن کشـورِ سـنتی و دین‌پـرور، نهادینه شود. اما اکنون که با بیرون شدن نظامیـان اشـغال‌گر از افغانسـتان پایـه‌های جمهوریت به لرزه آمده، دیده می‌شود که یکبار دیگر به شانه های جنگ‌سالاران نیاز دارد.

در حقیقت، سفر جمهوریت در افغانستان مرهون حمایت همه‌جانبه اشغال‌گران بوده و از روزی‌کـه اشـغال‌گران دسـت از افغانسـتان شسـته‌اند، جمهوریـت نیـز خـود را بی‌یـار و مـددگار می‌پندارد. اگر واضح‌تر بگوئیم اصلا جمهوریت در افغانستان به‌حیث ابزار استعماری به‌کار برده شد و هدف واقعی امریکا و متحدان آن، پـوش دادن نظـام اسـتعماری و اسـتبدادی خود بود. چون جمهوریت برای این کار به خوبی تن داد، شاید یکی از عوامل عمده حساسیت افغان‌ها در برابر جمهوریت هم همین باشد.

افغان‌هـــا از هـــمان ســـال‌های اول می‌دانسـتند کـه انتخابـات و شـعارهای حقـوق بشـر و زنـان و آزادی بیـان، همـه سـاختگی و به‌دور از واقعیت‌ها است. از همینست که امروز هرگـاه جمهوریـت خواهـان از بربـاد رفـتن دسـتاوردهای چنـد سـاله می‌نالـد، افغان‌هـا بـا آن‌هـا هممصـدا و همنـوا نیسـتند. امـا عجـب‌تر اینست که جمهوریت خواهان هنوز هم به‌جای مراجعه به مردم، پناه بـردن بـه جنگ‌سـالاران را ترجیح می‌دهد و یـا هـم بـه کمپاین مخصـوص رسانه‌یی اکتفا می کند.

مشـکل جمهوریـت قلابـی اینسـت کـه بـر علاوه از مشروعیت دینـی، مشـروعیت اخلاقـی و مردمی هم ندارد. آغاز پروسه ملیشـه سـازی بـا توزیـع اسـلحه در کابـل و ولایـات مرکـزی و شمالی، بیان گر اینست کـه جمهوریـت خواهـان به جای نیروی مردمی، بـه بـازوی جنـگ سـالاران اتکا دارند.

این را هم نمی‌توان نادیده گرفت کـه یـک بخـش بـزرگ حـامی جمهوریـت، کـه غنـی و تـیم اوست، با عمل‌کرد توجیه ناپـذیر خـود در برابـر پروسه صلح، ثابت کرده‌اند که اصلا صـلح را بـه معنای نابودی و فروپاشی خود می‌دانند و بـا دل ناخواسته و یـا هـم بـه جبر بـه سـوی مـذاکرات می‌رونـد. عـدم علاقه‌منـدی ایشـان بـه صـلح و مذاکرات نشـان می‌دهـد کـه «جمهوریـت» دوام جنگ و اشغال را برای بقای خود ناگزیر می‌داند.

فاصله میان جمهوریت خواهـان داخـل ارگ و بیرون ارگ نیز مشکل عمده این جهـت اسـت. زیرا ارگ‌نشینان با همه شعارهای تند و تیـز، در حقیقت در فکر جمهوریت نه، بلکه بقای قـدرت خود اند و آن‌ها درین راستا آمـاده هسـتند بـه اقشار غیر جمهوری به‌خصوص جنگ‌سالاران هـر گونه امتیاز قایل شوند. اما جمهوریـت خواهـانِ بیـرون از ماموریـت هـای ارگ و یـا دموکراتـان واقعی، فکر می‌کنند کـه از جمهوریـت بـار دیگـر استفاده ابزاری می‌شود.

از برخورد ارگ‌نشینان و نیز از تحلیل فوق دانسته می‌شود که آن‌ها از لحـاظ روانـی آمـاده نیستند که در آن‌سوی میز مـذاکرات بنشـینند و گویا از دستاوردهای جمهوریت دفاع کنند.

اشرف غنی در اوایل ماه اسـد ۱۳۹۸ شـورای عـالی صـلح را، کـه در سـال ۱۳۸۹ از سـوی حامـد کرزی بـه ریاسـت پروفیسـور برهان‌الـدین ربـانی ایجاد شـده بـود، لغـو کـرد. وی چنـدی پـیش ازان وزارتی را به‌نام وزارت امور صلح ایجاد کرده بود و رئیس دفتـر خـود عبدالسـلام رحیمـی را بـه‌حیث وزیر صلح گماشته بود.

درین اواخر هرگاه بر مبنای توافق تقسیم قدرت میان غنی و عبدالله، امور صلح به عبدالله تعلق گرفت. اشرف غنی با اعلان شورای مصالحه ملی تلاش کرد امور صلح را در کنترول خود داشته باشد. اما انکار حامدکرزی، حکمتیار، صلاح‌الدین ربانی و عبدالرشید دوستم از عضویت در آن شوری، و همچنان واکنش تند عبدالله در برابر فرمان غنی، که صدور فرمان این حق اوست نه غنی، مشروعیت شورای متذکره را زیر سوال برد. حامد کرزی نیز درین مورد از عبدالله اعلان حمایت کرد. قابل ذکر است که غنی با گماشتن عبدالسلام رحیمی به‌حیث معاون شوری و همچنان شمولیت صالح، دانش، محب، اتمر و.... تلاش کرد از نفوذ عبدالله در شوری بکاهد. مهم‌تر اینکه اختیار فیصله و تصمیم نهایی را هم به‌خود تخصیص داد، نه رئیس شوری یعنی عبدالله عبدالله.

حالا وضعیت طوری است که یکی شورای مصالحه ملی است که از سوی غنی ایجاد شده و جنجالی است. دوم وزارت صلح است که به نیمه دوم ارگ به رهبری عبدالله تعلق گرفته و سید سعادت منصور نادری به‌حیث وزیر آن گماشته شده است. سوم تیم مذاکراتی است که به ریاست معصوم ستانکزی از سوی غنی اعلام شده و چهارم اپوزیسیون اداره کابل به خصوص صلاح الدین ربانی، حکمتیار و برخی دیگران هستند که ادعای مذاکرات مستقل و علیحده با طالبان دارند و از تیم مذاکراتی ارگ مخالفت کرده اند.

تشکیل تیم قوی‌تر مذاکراتی از سوی طالبان نیز جمهوریت خواهان را به حالت دفاعی آورده‌است. طالبان با افزودن چند تن چهره‌های با نفوذ علمی، سیاسی و نظامی در تیم خود، حتی مخالفان را هم به این معترف ساخته اند که تیم طالبان قوی‌تر شده است.

همچنان روش طالبان از آغاز مذاکرات با امریکایی‌ها و پس از امضای پیمان با آن‌ها، خیلی‌ها جدی، منطقی و پاک از هر گونه جنجال‌های بین خودی بوده است. این چیزی است که به اعتبار طالبان در عرصه سیاسی بسیار افزوده و برای بسیاری‌های که شناخت سطحی و غیر واقعی از طالبان داشتند، شگفت‌آور بوده است.

طالبان تا اکنون بر همان دو هدف اصلی شان تمرکز داشته‌اند، که پایان اشغال و حاکمیت نظام اسلامی است. این هم از موفقیت طالبان است که با کمال تحمل و تدبیر، موانع سر راه صلح، پایان اشغال و مذاکرات بین الافغانی را که از سوی اداره کابل ایجاد می‌شد، یکایک برداشته‌اند و به سفر خود دوام داده اند.

این در حقیقت طالبان را مورال بخشیده است که می‌توانند پیش‌رفت مطلوبی در مراحل بعدی توافقنامه امضا شده با امریکا داشته باشند. گویا سفر طالبان به منظور رسیدن به اهداف والای شان تا هنوز علی‌رغم همه مشکلات و موانع، به‌خوبی پیش رفته‌است.

در پایان، باید گفت که گزینه بهتر بلکه ناگزیر برای رسیدن به صلح واقعی و دائمی در کشور همینست که جانبین به‌جای شعارهای به‌دور از واقعیت‌ها، بر حاکمیت نظام خالص اسلامی توافق نمایند و همه جهت‌های افغانی سرنوشت خود و ملت را زیر چتر آن، مصئون و مامون بسازند.

با شعارهای جنگ ارزش‌ها و مقابله امارت و جمهوریت نباید بار دیگر سر راه صلح سنگ انداخت. آرمان افغان‌ها ۴۰ سال پیش هم نظام اسلامی بود، ۲۰ سال پیش هم و امروز هم، و باید به این آرمان دیرینه با یکصدا ارج گذاشت.

ابوظهیر

دبین الافغاني مذاکراتو پیل!
دافغانانو هیلې او اندیښنې!

لـه اوږده خُنـدِ وروسـته د شـنبې پـه ورځ، ستمبر په ۱۲مه د قطر پلازمېنې (دوحې) په شراټن هوټل کـې د افغانسـتان اسـلامي امـارت د مرکچـي پـلاوي او د مخـالف جهـت مرکچـي پـلاوي تـرمنځ مخامخ بین الافغاني خبرې شروع شوې.

د مـذاکراتو پـه پرانسـتونکې غونـډه کـې د افغانستان اسلامي امارت سیاسي مرسـتیال او د قطـر د فـتر رئـیس ملاعبـد الغنـي بـرادر اخـند پـه مشرۍ د امارت د مـذاکراتي ټیم غـړو، او د قطـر سیاسي د فتر غـړو پـه ګـډون سربیـره د کابـل نـه دمختلفو احزابو او جهتونو مذاکراتي پلاوي غړو،د امریکا د بهرنیو چارو وزیـر مایـک پیمپو،دامریکـا د بهرنیو چارو وزارت ځانګړي استازي زلمـي خلیـل زاد او د قطر هیواد دبهرنیو چارو وزیر او نورو چاروا کـو ګډون درلود

دیا دونې وړه چې د بـین الافغـاني مـذاکراتو پـه دوران کـې د افغانسـتان اسـلامي امـارت د۲۱ کسیز مرکچې پلاوي مشرې شیخ الحـدیث مولـوي عبد الحکیم حقاني کوي،او د مخالف جهـت د ټـیم مشرې معصوم ستانکزی کوي

د مذاکراتو پرانستونکې غونډې ته د قطـر د بهرنیـو چـارو وزیـر او د لـومړي وزیـر د مرسـتیال سلطان بن سعد المریخي پـه پیلیـزه وینا سربیـره د افغانستان اسلامي امارت پـه اسـتازولی ملا عبـد الغني برادر او د مخالف جهت په نماینده ګی ډاکټر عبـد اللـه همـدا راز د امریکـا متحـده ایـالاتو پـه اسـتازیتوب د امریکـا د بهرنیـو چـارو وزیـر مایـک پمپیو ویناوې وکړې

د افغانسـتان اسـلامي امـارت سـیاسي مرسـتیال ملا بـرادر اخـند پخپلـه جـامع وینـاکې د سولې په ضرورت،اهمیـت او ارزښـت بانـدې درنـا اچولو په ترڅ کـې د رښـتینې سـولې پـه راوسـتلو د ټینګار سربیره د دواړو غاړو مذاکراتي ټیمونـو تـه په پوره حوصله او زغم سره دسولې بهیر د مخکې بیولو توصیه وکړه او هم یې افغانـانو او نـړۍ تـه د سولې په برخه کې د اسلامي امارت له اړخه درغنده کـردار ډاډ ورکړ،چـې هیـواد تـه د سـولې راتلـو پـه لارکې به پخپل ټول تـوان زیـار و بـاسي چـې بـین الافغاني خبرې مثبتې پایلې ورکړي

د مخالف جهت په استازولی ډاکټر عبد الله وینا وکړه اوغوښتنه یې وکړه چې دوی هیلمن دي چې یوبشري اوربند رامنخته شي اوژمن دي چې د سولې راتلو لپاره به کوښښونه کوي

پرانیستونکي غونډې ته د امریکا د بهرنیو چارو وزیر مایک پمپیو پخپله ویناکې وویل: د امریکا متحده ایالات نه غواړي خپل نظام په نورو ومني، دابه افغانان پخپله حل کوي او هم دلته په هر ې کډونکي پریکړې پورې د امریکا دمرستو حجم هم اړه لري .

له و یناوو وروسته د افغانستان اسلامي امارت د مرکچي پلاوي مشر- مولوي عبدالحکیم حقاني له بي بي سي سره په خبرو کې وویل، د سولې خبرو ته څکه هیله من دی چې افغانانو تېرې ناخوالې او ترخې تجربې لیدلې دي. نومورې وویل،" پر اوربند به دمیز په سر خبرې کېږي چې کله دواړه خواوې مخامخ مذاکرات پیل کړي" .

بین الافغاني خبرې چا وخنډولې؟

ټاکل شوې وه چې بین الافغاني خبرې د فبروري میاشتې په ۲۹ مه نیټه د امریکا او د افغانستان اسلامي امارت تر منځ د هوکړې له امضاء وروسته په مارچ کې پیل شوې وای، خو د کابل اداري لخوا د بندیانو په خوشي کولو کې دغیر مناسب رویې او څنډ له کبله تراوو میاشتو وخنډېدې

خو د پنجشنبې پر ورځ قطر ته د ورو ستیو شپږ تنو بندیانو له رسیدو وروسته د افغانستان اسلامي امارت د شنبې ورځې په مخامخ خبرو کې د ګډون اعلان وکړ.

دلته د یادونې وړده چې د امریکا متحده ایالاتو او د افغانستان اسلامي امارت تر منځ په قطر کې هوکړه لیک لاسلیکولو ته رسېدو د یو کال نه زیات وخت ونیو او دېرې شنونکي اوس هم په دې اند دي چې بین الافغاني خبرې ښایي تر هغه هم ډېرې پېچلې او زیات وخت ونیسي.

دکتونکو په نظر دا خبرې د دواړو جهتونو لپاره ننګوونکي بلل کېږي، ولې اړتیا ده چې دواړه پلاوي د افغانستان دراتلونکي لپاره ثابت او قانع کوونکي سیاسي نظریات وړاندې کړي. دعقدو اوعنادونو له لید څخه په ډ ډه کولو سره باید لانجمن قضایا تحلیل او تعبیر کړي، یا پر بل سپیناوي اړتیا ده چې دواړه طرفه د واقعیتونو په هنداره کې ستونزو ته په کتو سره حل لارې ولټوي نه داچې د ګوندي او تنظیمي غوښتنو له مخې واقعیتونه سرچپه تعبیر وتفسیر کړي.

ترکومه خایه چې د افغانستان اسلامي امارت سیاسي دریځ دی، هغه دادی چې افغانستان یو داسې اسلامي هیواد دی چې دتیرو څلورو لسیزو راهیسې یې متدینو اوپه دین باندې مینو وګړو د اسلامي نظام د حاکمیت لپاره بیدریغه قربانۍ ورکړې دي، او په دې لاره کې یې نه بیانیدونکې ستونزې او مشکلات زغملي دي، نوحتمي ده چې هرکله د دو مره لویو قربانیو وروسته د سولې او مذاکراتو له لارې د څلور لسیزو ناخوالو ته د پای

تکـی ایښـودل کېـږي د اسـلامي نظـام حاکمیـت موضوع به د دواړو غـاړو تـرمنځ "ما بـه لاشتراک" موضوع وي او دکوم چون چرا پرتـه بـه يـې دواړه لوري مني، زکه افغانان د اسلامي نظام دحاکمیت پرته په بل څه راضایت او قناعت نلري. پکارده چې دواړه لـوري داسـلامي نظـام دحاکمیـت موضـوع سطحې ونه ګڼي او ورته کماحقه توجه وکړي.

پـه دې لړکـې د امریکـا د بهرنیـو چـارو د وزیرمایک پمپیو داخبره چې دامریکا متحده ایالات نه غواړي خپل نظام پـه نـورو ومني، دا بښونکې ده چې بهرني هیوادونه پـه خاصـه توګـه امریکـا د نظـام غـوره کولـو پـه برخـه کـې د خپلـې پخـوانۍ تګلارې څخه په شـا شـوې ده او پـه راتلونکي کـې نه غواړي چې د تیـر پـه څیر پـه افغانـانو لـه بهـره کوم نظام تحمیـل کـړي، بـل پلـو تـه د افغانسـتان اسـلامي امـارت ویانـد بنـاغلي مجاهـد شمشـا د تلـویزون سره مرکـه کـې پـه صراحـت سره وویـل: چې د نظام جوړولـو پـه برخـه کـې افغانـان قطعاً د خارجیانو مداخله زغملی نه شي، او د اسلامي نظـام تشریح او تعبیر موضـوع پخپلـه د افغـاني علماوو، پوهانو اوسیاسیونو پـورې اړه لـري نـه تـر بهرنیـانو پورې.

د افغانستان اسلامي امارت له خپله اړخـه پـه مذاکراتو کې د ښه نیت ښودو لپاره د د کابـل اداري اړوند ۲۲ عسکر له زندانونو خوشي کړل.

دښاغلي مجاهد په وینا، اسلامي امارت هڅـه کوي د بین الافغاني مذاکراتو د جریان چټکولو او د بـاور فضـا رامـنځ تـه کـړو لپـاره داسـې ګامونـه واخیستل شي څو یاد بهیر خپلې مطلوبې پایلې تـه ورسوي او پـه هېواد کـې د بشـپړ اسـلامي نظـام د حاکمیت او د تـل لپـاره د جګـړې د اختتـام سـبب وګرځي.

نوموړي له مقابل لوري نه هم هیله کړې چې د باور فضا رامنځتـه کولـو لپـاره دي دوی هـم ورتـه ګامونـه واخـلي اولـه فرصـتونو دي سـاله او ښـه استفاده وکړي

دکتونکو په نظر د مـذاکراتو پرانیستو غونـډه کـې د افغانسـتان اسـلامي امـارت د سـیاسي مرستیال "ملا عبد الغني برادر اخند" وینـا: تړډیره رغوونکې اوراټوله وه ویناوه، او ټکی پـه ټکـی یـې د سولې خبرو لپـاره یـې دبـا ور رامنځتـه کولـو پیغـام لاره، چې دلته یې مهم ټکي یې له لوسـتونکو سره شریکوو:

= خوښ یم چې د افغانستان اسلامي امارت او د امریکا د متحده ایالاتو د تـاریخي توافقنامې د امضاء په تعقیب سره د افغانستان څلویښت کلنـې معضلې پای ته د رسولو او یو اسلامي نظام د قیـام پـه موخـه د بـین الافغـاني مـذاکراتو د افتتـاحیې غونډې ګډونوال یو.

= د سـولې روان بهیـر د دوحـې د تـرون پـه بشـپړ عملي کولو سره کامیابیدلای شي.

= اسلامي امارت د دوحې په تـرون کـې کـړې ژمنې عملي کړي دي او عملي کوي یې.

= همدا رنګه له مقابل لوري څخه هم په کلکه غوښتنه کوي چې په ټرون کې کړې ژمنې عملي کړي، ترڅو د سولې پروسه ښه پرمخ ولاړه شي، او له خندِ او ځندِ سره مخ نشي.

= زه په دې مجلس کې له حاضرو دواړونو ټیمونو څخه غوښتنه کوم چې په خپلو بحثونو او پریکړو کې د اسلام د مقدس دین او هیواد لوړ منافع په نظر کې ونیسي او دغه هدف ته رسیدل باید د ډلو او ټپلو او اشخاصو تر شخصي منافعو قرباني نه کړي.

= د مذاکراتو جریان به خامخا ستونزې ولري، خو غوښتنه مو داده چې بحثونه په پوره حوصله او زغم او له موضوعاتو سره د ښه تعامل په نظر کې نیولو سره پرمخ ولاړ شي.

=د افغانستان اسلامي امارت خپل خوریدلي ملت ته ډاډ او اطمینان ورکوي چې په پوره اخلاص سره به د بین الافغاني مذاکراتو په جریان کې کوښښ وکړي چې خپل مسلمان ملت ته د سولې، آرامۍ او سوکالۍ ژوند لپاره زمینه برابره کړي.

= همدا رنګه نړۍ ته اطمینان ورکوي چې پخپل توان سره به هلې ځلې وکړي تر څو بین الافغاني مذاکرات ښه نتیجه ورکړي.

=مورِ غواړو چې افغانستان خپلواک، مستقل، متحد، پرمختللي او آزاد هېواد وي او یو داسې اسلامي نظام ولري چې د ولس ټولې پرګنې پکښې د کوم تبعیض پرته خپل خان وویني او د یوبل سره د وروري په فضا کې په پوره صمیمیت سره ژوند وکړي.

=مورِ غواړو چې افغانستان په آینده کې د ګاونډیو، سیمې او نړۍ له هیوادونو سره مثبتې، په متقابل احترام ولاړې او ښې اړیکې ولري.

که هر څوک د تعصب اوعقدې چشمې لري وغورځوي او په واقعبینانه نظر پورتني فقرات ولولي نو لفظ، په لفظ ور څخه د مذاکراتي بهیر د ډاډ منلو وړمې ځي؛ د اسلامي نظام او ملي منافعو خوندي کولو ته د والویت په اړه ډاډ ورکوي، نړیوالو او ګاونډیانو ته په متقابل احترام د ولاړو اړیکو پیغام ورکوي، دهیواد دخپلواکۍ، استقلال او پرمختیا په هودِ د اسلامي نظام په سیوري کې له هر ډول تبعیض پرته ټولو ولسونو اوپرګنو ته د صمیمیت او وروري په فضا کې د ژوند وعده ورکوي او په دواړو مذاکراتي ټیمونو غږکوي چې په زغم او حوصلې سره دي پر موضوعاتو باندې بحث په پام کې ونیسي.

هرچې د مخالف جهت له اړخه د عبد الله وينا وه هغه د کوم تعصب پرته کمزورې اويوه ګډوله وينا وه چې "وچ -و لامده" دواړه يکې ګډ و، د سولې او مذاکراتو په اړه د باور فضارامنځته کولو پيغام ورکولو پرځای يې ډيره برخه دخپلې ټلوالې شعارونو ته ځانګړې وه او په ډير سطحي نظر يې د سولې د تاريخي بهير ارزونه کړې وه، تردې چې په خواله رسنيوکې پخپله دکابل رژيم د ملاتړو کو ونکو لخوا هم دعبد الله وينا دنهيليو ډکه وينا بلل شوې اوپه مقابل کې يې د ملابرادار اخند وينا يوه جامعه او د مقتضی الحال سره برابره او با معنی وينا بللې ده.

اوس پوښتنه داده چې ايا روان مذاکراتي بهير به ژر کومې مثبتې ته ورسيږي؟ په دې اړه کارپوهان ډاډنلري هغوی وايي د امريکا او اسلامي امارت ترمنځ چې نوولس کاله سخته جګړه شوې وه؛ کله چې دواړو لوريو غوښتل چې سياسي حل ته سره ورسيږي، نو د يو کال نه په زياته موده کې د سختو مذاکراتو وروسته يو حل ته سره ورسېدل.

او هرچې د افغان جهتونو ترمنځ د مذاکراتو د بري خبره ده، دا ډير د دواړو لوريو د سولې په اړه نيت پورې هم اړه لري؛که يکې يو لوری هم د سولې لپاره رښتينی نيت ونلري، نوهره شيبه مذاکرات له ناکامۍ سره مواجه کيدای شي. البته دا ناکامي به بد مرغه پايلې ولري . چې له امله به يې افغان ولس خدای مکړه د يوبل بد ناورين او اضطرابونو ځخه په ډک ګرداب کې کيوزي

ولې چې د ارګ دننه يوشمير اشخاص او جګړه ماران نه غواړي چې دجګړې د پای ته رسيدو لپاره خپلې شومې شخصي- ګټې قربان کړي، هغوی په دې تمه دي چې همداسې د قدرت په ګد ی ناست پاته شي او د خپل کر غيړن واک په غځولو د افغانانو په تنو کې پاتې وينې هم وزيښې، همدا وجه ده چې مسلسل هغوی د جګړې په ژبه خبرې کوي، د سياست او دليل منطق کارولو پر ځای د نفرت او کرکې خورولو لهجه استعمالوي، قومي،ژبني اوتوکميز نفرتونه او تبعيضونه راپاروي، د هيواد په شمال کې نوي پوځي مليشې جوړوي، وسلې، پيسې او مهات ويشي،چې په دې لړکې ځيني رسنۍ هم د هغوی لپاره د اذ هانو په خرابولو بوخت دي، همدېته په اشارې سره دامريکا دبهرنيو چارو وزارت ځانګړي استازي زلمي خليل زاد هم ويلي چې: په کور د ننه او بهر ځينې کړې شته چې افغانستان کې د اوسني روان وضعيت دوام غواړي، خو په وينا يې دوی اقليت دي.

رازو ديته چې دارګ دننه ميشت دسولې ضد مافيا دامريکا په متو ناڅي، بايد امريکايان دهغوی خولوته قلفونه واچوي او دسولې راتلو په اړه د دوحې په ټرون کې خپلې کړې ژمنې دي د ځنډ پرته سرته ورسوي زکه په افغانستان کې سوله اوثبات دامريکا په ګډون دټولې نړۍ اړتيا ده!

قاري حبيب

د سبتمبر ۱۱ مه،

کاش د امریکا وروستی عقل رومبی وای

سږ کال د سبتمبر په ۱۱ مه د هغې پېښې ۱۹ کاله پوره شول چې د امریکا په ماغزو کې یې ډز وکړ او د دغه هیواد واکمن یې د لیونتوب تر حده سربداله کړل.

ویل کیږي چې د نړۍ د هیوادونو پالیسي او ستراتیژۍ د هغو تحقیقاتي او څېړنیزو مراکزو لخوا جوړیږي چې د همدې مقصد لپاره رامنځته شوي او په (تهینک ټانکز) یا د فکر ذخیرو باندې شهرت لري. په دې مراکزو کې عمر خوړلي سیاستوال، تجربه کار پوهیان، متقاعد پروفیسران او نورې علمي او فکري ستپې را یو ځای شوي وي او یوازینی کار یې د بیلابیلو موضوعاتو اړوند څېړنې، پلټنې او په پایله کې واکمنو ته په هره موضوع کې وړ ایډیا او ستراتیژي په لاس ورکول وي.

دغه راز مراکز په ټولو هیوادونو کې شته، اما د امریکا متحده آیالاتو ډیره زیاته بودیجه د سیاست ګذاری دې مراکزو ته ځانګړې کړې. د یوې احصائیې له مخې په ټوله نړۍ کې د څه باندې پنځه زره تهینک ټانکز مراکزو څخه ۱۸۷۲ یوازې د امریکا د متحده آیالاتو دي. خو عجیبه دا وه چې ۱۹ کاله وړاندې د سبتمبر د یوولسمې حادثې د دې ټولو مراکزو کارمندان لیوني کړل او پر ځای د دې چې له هوش څخه کار واخلي، د وخت واکمن جورج ډبلیو بوش ته یې مشوره ورکړه چې د جوش اپشن وکاروي او پرته له فکره د جګړې اوربل کړي.

جورج بوش پرته له پوښتنې او پلټنې د سبتمبر د پېښې مسؤلیت په اسامه بن لادن او افغانستان واچاوه او د یرغل لپاره یې جنګي کښتۍ د عرب سمندرګي پر خوا را روانې کړې. د افغانستان اسلامي امارت هغه وخت هم د امریکا واکمنو ته همدا خبره کوله، کومه چې ورته تن کوي. هغه دا چې امریکا دې په خپل قوت او زور ته نازیږي. له مسائلو سره دې منطقي چلند وکړي. دا موضوعات په جګړو او یرغل نه حل کیږي. بلکې امریکایان دې له موږ سره خبرو

ته کینې تر څو د مخامخ مفاهمې او منطق په له لارې لانجه حل پیدا کړي.

خو جورج بوش او د وخت امریکایي واکمن دومره په توده وینه کې و چې د عقل او منطق خبره یې ګرسره اوریدله نه. که د هغه وخت خبري ارشیفونه وګورو. نو معلومیږي چې امریکایي واکمنو یوازې او یوازې د جنګ په اړه فکر کاوه. په (بوش اټ وار) کتاب کې ثبت شوی جریان څرګندوي چې د سبتمبر له یوولسمې نیولې بیا د اکتوبر تر اوومې (په افغانستان د یرغل تر ورځې) دسپینې مانۍ، پینټاګون او سي آی اې چارواکي یوازې په جګړه ایزو سلا مشورو او د انتقام اخیستلو په اقداماتو بوخت وو او بل هیڅ بدیل اقدام یې په رسمیت نه پیژاند. په کتاب کې د پینټې د څلورمې ورځې د جریان په اړه راغلي (شنبه د سبتمبر په پنځلسمه په کمپ ډیویډ کې ټوله ورځ د جنګ په ستراتیژۍ خبرې روانې وې) بوش یرغل وکړ، زموږ په مظلوم ملت یې یو بل ناورین تحمیل کړ. خپل ټول زور یې وکاراوه. د واکمنۍ په دوهمه دوره کې یې پوځیان اضافه کړل، خو هره ورځ د امریکایانو ځاني او مالي تلفات زیاتیدل او په جګړه کې د بریا څرک په دوربین کې هم نه ښکاربده. ورپسې اوباما راغې. نوې ستراتیژي یې اعلان کړ، زور یې وکاراوه، خو نتیجه بیا هم صفر وه.

ورپسې ټرمپ راغې. په ډیر غرور یې د افغانستان لپاره نوې ستراتیژي جوړه کړه. خو ډیر ژر دې نتیجې ته ورسید چې کله سل کاله هم همدا نسخه وکاروي پایله به یې کټ مټ همدا وي. د امریکا زیاتیدونکي ځاني او مالي زیانونه او ورسره د امریکا نړیوال حیثیت له خاورو سره خاورې کېدل.

۱۹ کاله بعد ایله د امریکایانو عقل ځای ته ورغی او په دې پوه شول. چې پخوانی پریکړه یې بې ځایه وه. تر دې چې بالاخره امریکایان د اسلامي امارت سره د خبرو او تفاهم هغه میز ته راغلل چې دوه لسیزې پخوا یې بلنه ورکړل شوې وه. د خبرو او تفاهم په لړ کې امریکایانو ومنله چې په افغانستان یرغل یې بې لزومه و او دوی تیار دي چې خپل عسکر له دې هیواده وباسي. نن سبا درګړده امریکایي اډې تخلیه کیږي او د سبتمبر د حادثې د ۱۹ کلیزې نه څو ورځې وړاندې دامریکا ولسمشر- وویل چې ډیر ژر به زرګونه نور عسکر له افغانستان څخه ستانه کړي.

له دې څخه معلومیږي چې امریکایي واکمن ډیر ناوخته په دې توانیدلي چې د افغانستان په اړه له عقله کار واخلي. د باب وود وارډ په نوم یو مشهور امریکایي لیکوال چې د (بوش په جنګ کې) په نوم کتاب یې هم لیکلی اوس یې یو نوی کتاب بازار ته راوځي. نوموړي په دې کتاب کې د امریکا د ولسمشر ډونالډ ټرمپ له خولې لیکلي چې جورج بوش یو احمق او بې شعوره انسان و او دا رښتیا دي.

هوکې، د سپینې مانۍ اوسني واکمن بوش ته څکه احمق وایي چې ۱۹ کاله پخوا یې په افغانستان د یرغل پریکړه واقعا احمقانه او بې ګټې وه. دې جګړې د افغانستان او امریکا خلکو ته له تباهۍ او تلفاتو پرته بل هیڅ هم نه دي راوړي. نو څکه خو امریکایي واکمن د حال په ژبه وایي چې (کاشکې وروستی عقل رومبی وای)

موسی فرهاد

وَيُؤثِرُونَ عَلى أنفُسِهِمْ ...!!

د مولوي جلال الدين حقاني او مولوي نصرالله منصور رحمهما الله ترمنځ

د ایثار یوه جالبه کیسه

د صحابه کرامو رضی الله عنهم او بیا د تابعینو په شان کې خو موږ او تاسو ډېر حیرانوونکې روایات او کیسې لوستي دي، خو د ډېر تعجب وړ ځکه نه وي، چې هغوی خو هسې هم د امت بلکې د ټول بشریت ترټولو غوره او برګزیده هغه قشر دی، چې په سلګونو نصوص یې په شان کې راغلي دي، مثلاً د هغوی ډېري داسې کیسې دي چې له یو او بل نه یې ځان، مال، اهل، منصب او هرڅه قربان کړي دي.

مګر د دا ډول کړنو څښتنان چې د ۱۴مې پیړۍ په دې کمزوري امت او دې پُرفتنه زمانه کې را پیدا کیږي؛ نو رښتیا هم چې د ډېر تعجب او د یو ریښتیني مؤمن لپاره د غبطې وړ دی.

ځکه خو د همدې کمزوري امت په شان کې پیغمبر علیه السلام داسې فرمایی: صحابه کرامو له نبي علیه السلام نه وپوښتل: "یا رسول الله هل من قوم أعظم منا اجرا؟" آیا داسې قوم به هم وي چې ترموږ به یې د عمل اجرونه زیات وي؟ هغه صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل: "قوم یکونون من بعدکم یؤمنون بي ولم یروني" هو! داسې خلک به له تاسو وروسته راځي چې پر ما به یې په غیاب کې ایمان را وړی وي.

یعني د هغوی اعمال که څه هم واړه وي، خو اجرونه به یې ډېر لوړ وي. نو کله چې سړی په دې امت کې د ځینو داسې خلکو اعمال وینې، نو باورې کیږي چې همدا به هغه خلک وي چې په شان کې یې نبی علیه السلام فرمایلی، چې د دوی ځینې اعمال به الله ته ډېر محبوب وي.

د پورتنیو دوو تاریخي شخصیتونو بلکې د دوی په ځیر د اکثرو مجاهدو غازیانو د جهاد د دورې ډېر خارق العاده داستانونه د افغان معاصر تاریخ په پاڼو کې ثبت دي، خو د دوی دوو یوه داسې کیسه ډېره مشهوره ده چې سړی هک پک ورته پاتې کیږي، د سیمې د عینې شاهدانو له خولې یوه کیسه داسې روایت شوې چې وایی، کله چې د وخت د مسلط رژیم د کمونیستي عناصرو له لاسه د هیواد په لر او بر کې د هیواد متنفذین مسلمانان خصوصاً علماء تر سخت فشار لاندې شول، حتی د مرګ، زخم، زندان، تعذیب او تري تم کیدو له چیلنج سره په جدي توګه مخ وو؛ هغوی مجبور شول چې د دین، عزت او ناموس د حفاظت پخاطر هجرت وکړي، خپل کور کلی او مېنه پریږدي.

نو په دې لړ کې مرحوم حقاني او مرحوم منصور صاحب لومړی درجه هغه کسان وو چې په لویه پکتیا کې د رژیم د کمونیستي ملیشو لخوا تر مستقیم تعقیب لاندې وو، په دې خاطر هغوی پریکړه وکړه چې نور له سیمې ولاړ شي، له همدې خایه وه چې هغوی پرته له زاد او راحلې، له خپلو میرمنو او ماشومو اولادونو سره د پکتیا د اسمانځکو غرونو په ګرنګونو او پرښو کې د هجرت سفر پیل کړ. هغوی نه په لارو ورتلای شوای، نه هم په هوارو او کلیو او نه یې هم په رښا ورځ سفر کولای شوای، ولې چې کمونیستي چارواکو ورته هرځای د جاسوسي جال غوړولی و.

نو ځکه یې په تیو تیارو کې د ګرنګونو او پیچومو لاره وهله. د شمالي وزیرستان تر دته خیلو پورې دغه پنځه ورځنی سفر خورا ستونزمن او له مشقته ډک و.

عیني شاهدان د دې سفر په دوران کې د ډېرو کیسو نه یوه داسې جالبه کیسه کا چې وایي، د شپې په غرونو کې دوی روان وو، له هرې پرښې او ځوکې نه د دې وېرې وه چې کمونیستي ملیشو به چیرې ورته کمین نیولی وي، خو په ځینو ځوکو کې د هغوی پوستې او کمینونه یقیني وو.

په همدې خاطر دوی په ډېره احتیاط په خاموشۍ سره تلل. ترڅو دښمن ورباندې خبر نسي، ناڅاپي داسې وشوه چې د نصرالله منصور صاحب یو ماشوم و د مور په غېږ کې و، هغه په ژړا پیل وکړ، مور او پلار یې ډېر کوشش وکړ ترڅو ماشوم بېغمه کړي او دښمن ورباندې خبر نکړي. خو ماشوم هیڅ نه غلی کیده، دوی حیران شول چې نږدې ده دښمن را خبر شي، حقاني صاحب د هغه کورنۍ، او یو شمېر نور مجاهدین سره له خپلو کورنیو په سفر روان دي، که چیرې دښمن خبر شي، نو تباهي به رامنځ ته شي.

په همدې خاطر منصور صاحب خپلو نورو ملګرو ته وویل چې تاسو درمخکې شئ، زه د ماشوم چاره کوم، بیا یې له خپلې میرمنې سره په مشوره، ماشوم تر یوې وني لاندې ځملاوه ترڅو چې بیده شو، او دوی ځینې روان شول.

کله چې بنه لیرې نسبتاً پناه ګاه ځای ته ورسیدل، هلته ملګري سره یوځای شول، حقاني صاحب له منصور صاحب نه پوښتنه وکړه چې ماشوم څنګه غلی شو، څه چل مو ورسره وکړ، منصور صاحب ورته وویل، هغه خو مې په همغه سیمه کې تر یوې وني لاندې بیده پرېښود، ماویل هسې نه دا ملګرو ته لوی تاوان ورسېږي، بیا به یې سهار غم وخورو.

خلک کیسه کا چې حقاني صاحب هک پک حیران پاتې شو، نور یې ده ته څه ونه ویل، او خپله بیرته غلی شاته را روان شو، همغه ځای ته یې په همغه خطراتو کې ځان را ورساوه، ماشوم یې پیدا کړ، په غېږ کې یې را اوچت کړ او بیرته یې خپلو ملګرو ته را ورساوه، مور او پلار ته یې وسپارە.

نو پرته له دې چې سړی د دې پېښې په اړه دیانةً او قضاءً وغږېږي؛ یوه داسې خارق العاده پېښه ده چې د دې خلکو ایثار او قربانۍ ته سړی ګوته په غاښ پاتې کېږي، دواړو د یو او بل لپاره د ځان او اولاد د په خطر کې اچولو سره داسې یو مثال ریکارډ کړی؛ چې کیدای شي بیلګې یې یوازې د صحابه او تابعینو په زمانو کې وموندلې شي.

د افغانستان د معاصر جهاد، چې لومړی د سره شوروي، او بیا اوس د غربي کفري ټلوالې په وړاندې د افغان مسلمان ملت له لوري ترسره شو؛ په زرګونو دا ډول پېښې د تاریخ په پاڼو کې ثبت شوې چې د للهیت، فداکارۍ او خارق العاده ایثار بیلګې بلل کیدای شي.

له همدې ځایه ده چې دا ډول وګړي د آینده نسلونو لپاره د تاریخ ستوري وګرځي. الله دې پر دوی رحم وکړي.

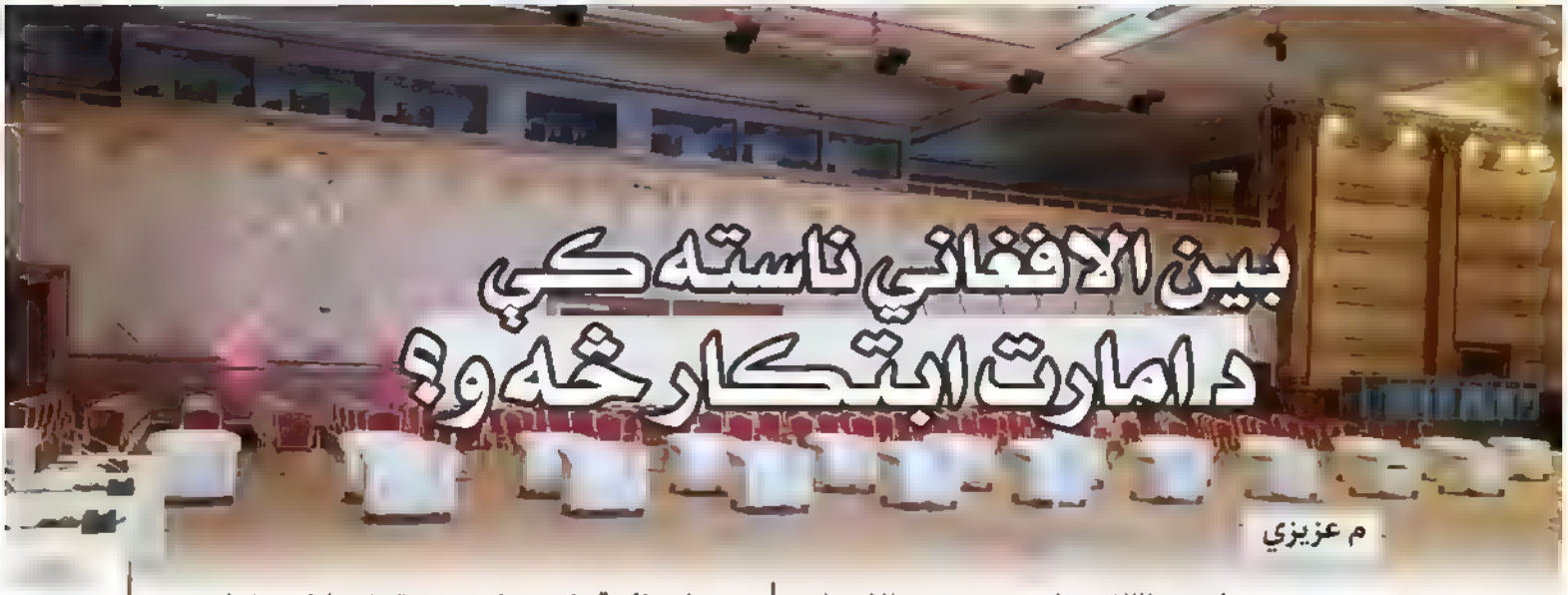

بین الافغاني ناسته کې د امارت ابتکار څه و؟

م عزیزي

د سنبلې په ۲۲مه (د سپتمبر په ۱۲مه) د قطر په مرکز دوحه کې د بین الافغاني مذاکراتو پرانستغونډه ترسره شوه.

د افغانستان د اسلامي امارت د سیاسي مرستیال ملا عبدالغني برادر تر مشرۍ لاندې د مذاکراتي ټیم څه باندې شلو غړو او د کابل ۱۹-کسیز مذاکراتي ټیم د نړۍ د نورو مطرحو خبرو ترڅنګ په دې تاریخي غونډه کې ګډون درلود.

دا ناسته مهمه او مؤثره برېښېده، ځکه د هېواد د اشغال په تعقیب نولس کاله پرلپسې نړۍ او ملاتړو له اشغال-ضد افغانانو سره زورازمایي کوله خو اوس د خبرو له لارې د افغانستان د ستونزې د حل موندلو ته راټول شوي وو.

تر دې غونډې وړاندې، د ۱۳۹۹ د حوت په لسمه (د ۲۰۲۰ز د فبروري په ۲۹مه) د اسلامي امارت او امریکا ترمنځ تاریخ جوړوونکې توافقنامه لاسلیک شوه. د دې مهمې هوکړې په لاسلیک سره امریکا حاضره شوه چې په ځوارلسو میاشتو کې دننه، د ۲۰۲۱ز تر پسرلي پورې، خپل او د خپلو متحدینو ځواکونه له افغانستانه وباسي. د دې تړون په لاسلیک سره اسلامي امارت د خپل مشروع مقاومت له دوو اهدافو څخه یوه ته ورسېد، چې هغه د هېواد د اشغال ختمول و.

د مبارزې د دویم هدف، چې افغانان یې د ترلاسه کولو لپاره له ټېرو څلوېښتو کلونو راهیسې د سر او مال قربانی ورکوي، د تحقق لپاره پخپله د افغانانو ترمنځ تفاهم، بحث او توافق ته اړتیا وه، چې لله الحمد دې ته هم د بین الافغاني مذاکراتو په پیل سره لاره هواره شوه.

دا د الله تعالی نصرت دی چې نړۍ او ملاتړي یې له هغو خلکو سره خبرو ته کښېناستل چې شل کاله وړاندې یې حتی د ژوند حق هم نه ورکاوه. د خدای پاک په فضل سره اسلامي امارت هم نړیوال له افغانستانه وتلو ته چمتو کړل او هم یې له افغاني جهتونو سره د هېواد د راتلونکې په تړاو خبرو او تفاهم ته زمینه مساعده کړه.

د کابل اداري په شمول ګڼو بهرنیو او کورنیو کړیو د اسلامي امارت او امریکا ترمنځ د توافق او د بین الافغاني مذاکراتو د پیل په لار کې خنډونه اچول، خو دواړې مرحلې په کوم شکل چې د افغانانو د ملي او دیني ارادو تمثیل او غوښتنه وه ترسره شوې.

دا د الله تعالی د نصرت، د اسلامي امارت د مدبرانه جهادي او سیاسي قیادت د پاکې معرکې او بابصیرته مبارزې نتیجه وه چې هم امریکایان د تکبر او دبدبې له بامه راوغورځېدل او د مذاکرې میز ته کښېنستل او هم د هغوی تالیځتي له خپل لجاجت او غلیمانه هڅو را ایسار او د افغانانو ارزښتونو او د مصالحو منلو ته د میز تر شا راتاو شول.

واقعي سوله ژمنتيا او صادقه اراده غواړي

حسن مومند

د ۱۸ میاشتو اوږدو او ستونزمنو مذاکرتو په نتیجه کې د قطر مرکز دوحه کې دتېر ۱۳۹۸ کال د کب په ۱۰ مې نېټې داسلامي امارت اوامریکا تر منځ رامنځته شوی تاریخي ترون دافغانستان دستونزې دحل او د۴۰ کلن جنګ دپای ته رسېدو په لار کې خورا ستر پرمختګ و.

د دواړو اړخونو جدیت او ژمنتیا ښکاره کولو ته په پام سره له څومغرضو عناصرو پرته ټول ملت د جنګ او اشغال پای ته رسېدو او په هېواد کې د دایمي سولې رامنځته کېدو ته خورا ډېر هیله مند و.

دې ترون کې په روښانه ټکو راغلي دي چې دمارچ په ۱۰مې نېټې به بین الافغاني مذاکرات پیل کېږي اودبین الافغاني مذاکراتو له پیل نه وړاندې به ۵زره طالب قیدیان ازادېږي چې دا ټکي د افغان ولس د دلا ډېرې خوښۍ باعث وو نو څکه پدې هوکړې ولس خپله ډېره خوښي ښکاره کړه ؛ دهېواد په ګوډ ګوډ کې ددې ترون نه په ملاتړ کې پراخې غونډې جوړې شوې ؛په سیمه ایز او نړیواله کچه ترې پراخ حمایت رامنځته شو اودملګرو ملتونو د اداړې له لورې یې هم تائید رامخې ته شو چې دا ددواړو اړخونولپاره دخوښۍ او اطمینان خبره او ددوئ دشوي دې اقدام دمعقولیت دلیل و .

خو له بده مرغه چې دکابل اداړې په جعلي بهانو، ډول ډول پلمو دبندیانو دازادۍ خبره وروسته کړه چې له املې یې بین الافغاني مذاکرات هم د اوږدې ځنډ ښکار شول.

اوس چې د اوږد انتظار نه پس د درندو فشارونو په نتیجه کې کابو ټول ۵ زره بندیان آزاد شول، دبین الافغان مذاکراتو پر وړاندې پراته ټول لوی خنډونه له منځه ولاړل او د خبرو د ژر پیلېدو قوي احتمال رامنځته شو نو یو خل بیا په بشپړه توګه د اشغال او جنګ دپای ته رسېدو او په ټول هېواد کې د دایمي سولې درامنځته کېدو لپاره د

افغـان جنـګ خـپلې ولـس امېدونـه را ژونـدي شويدي.

په ټرون کـې راغـلي و چې امريکـايې ټول خواکونه به په ۱۴ مياشتو کـې لـه افغانسـتان نـه وځي او افغانستان به تخليه کوي.

کـه وکتـل شي نـو تـر دې دمـه دامريکـايې خواکونو د تخليې دا عمل ندی متوقف شوی، بلـه پـه جـديت او تېـزی سره روان دی؛ دهېـواد پـه مختلفو برخو کې دامريکايې فوځيانو ګڼې داسې اډې شته چې د ټرون د رامنځته کېدو نه پس تـرې دفوځيانو د وتلو لړی پيـل شـوی وه او اوس پکـې يو فوځي هم نه تر سترګو کېږي چې دهـوکړې دې مهمې برخې ته دامريکايانو دا ژمنتيـا هـم د ولـس لپـاره د ډېـر اطمينـان او لا زيـاتې خوښـی سـبب ګرځېدلی دی.

ټوله نړی پدې حقيقت پوهېږي چې د اسـلامي امـارت پـه قيـادت کـې د افغـان مسـلمان ولـس مبـارزه او پـدې مبـارزه کـې سترې قربانئ دمادي ګټو لپاره نه بلکې د اشـغال دپـای تـه رسـېدو، دخپـل ديـن ، نـاموس او خـاورې نـه د دفـاع او داسـلامي نظام دنفاذ لپاره دي؛ دا اهداف که دجنګ لـه لارې ترلاسـه کېـږي نـو دا جنـګ ډېـر مقـدس جنـګ دی او کـه دا اهـداف د مذاکراتو او ټرونونو له لارې ترلاسه کېږي نـو دا مـذاکرات او ټرونونـه بيـا د اسـلامي امارت لپاره ډېر مهم او ارزښتناکه دي.

پـه اوږدو مـذاکراتو کـې داسـلامي امـارت جديت، دټرون په وړاندې دېرتو خندونو دلرې کولو لپاره معقول او کوتلې اقدامات او په خپلـو کـړو وعدو باندې بشپړه وفا د دې خبرې واضـح دليـل و چې اسـلامي امـارت دمـذاکراتو بهيـر او دسـولې ټرون ته په ډېر لوی اهميت قائل دی؛ دقدر په نظـر ورته ګوري، ساعت تېـرې نـه کـوي او پـه رښـتيا داشغال او جنګ پای ته رسـېدل او دايمـي سـوله غواړي چې پدې حقيقت اوس ولـس او نـړی ډېـره ښه پوه شوی او همدې شي په نـړی او ولـس کـې داسلامي امارت اعتبار ډېر لوړ کړيدی.

اوس چـې بـين الافغـاني مـذاکرات پيلېـږي اسلامي امارت ورته ډېره لويه تابيـا نيـولې؛ ورتـه يې خپل ګڼ لوی مشرـان ورولېـږل او دمـذاکراتي تيم مشر يې خپل قاضـی القضـات وټـاکلو چـې دا دې مذاکراتو ته د ستر اهميت ورکولو او سولې ته دکاملې دژمنتيا بل لوی دليل دی.

خو متأسـفانه چـې دسـولې پـه هکلـه دکابـل دادارې ارادې کـې هـيڅ اخـلاص نشـته او ددې لپاره په عمل کې هيڅ صادقانه رول نه ادا کوي.

نو يې د کابل نه دتلونکي مـذاکراتي پـلاوي په ترکيب کې ډېر کمزوري، بې اختياره او دسـولې ضد او متعصب عناصر وردننه کړيدي.

دکابل ادارې عمل ته پـه کتـو سره دسياسي چارو ټول کتونکي وايې چې د کابل واکمنـانو پـه قول او فعل کې لوی تضاد شتون لري او لـه کړنـو يې داسې ښکاري چې دسولې په اړه هيڅ ښه نيـت

او صادقه اراده نه لري؛ دوئ تـه يـواځې خپلـې مـادي ګټـې او دخپـل واک دوام اهميـت لـري؛ دوئ په همداسې ګډوډ حالت او فاسد حکومـت کـې دخپـل واک او مادي ګټو بقا وينـي نـو ځکـه دسـولې د هـرې هڅـې د سـبوتاژ کولو هڅې کوي؛ ورته ډول ډول پلمې لټوي او په پرلپسـې توګـه له شوې معاهدې نه سرغړونې کوي او لا يې هم په فوځي اوسياسي برخه کې تخطيانې روانې دي.

په ولسي وګړو دبمبار اوشـپنو چـاپو ودرول دتړون خورامهم ټکی وچې دتړون په ړومبنـو شـپو ورځوکې ورباندې عمل هم کېدلوخو متأسفانه چې دا وحشت لا هم نـدی تـم شـوی او دهېـواد پـه لـر اوبرکې پـه ډېـر بـې رحمانـه ډول زمـوږ دمظلومـو هېوادوالو دقتل خونخواره لړۍ روانه ده.

موږ پدې ډېر ښه پـوهېږو چـې دکابـل ادارې نور په تمامه معنی اعتبار له لاسـه ورکړيـدی او د فوځي ځواک مـورال يـې دومـره لويـدلی دی چـې نوريې دمجاهدينو پـه مقابـل کـې دمخـامخ جنـګ کولو توانمندي په کلي ډول له لاسه ورکړيده.

بل لورته دفاتحو مجاهدينو مورال ډېر قـوي دی چې دا داسلامي امارت لپاره ډېر داطمينـان نـه ډک حالت دی خو داچې داسـلامي امـارت قيـادت دشرعي اصولو له مخې ددښـمن سره دکـړو وعـدو ژمنتياته ځان مسئول بولي اودهېواد او ولـس خيـر

ددې تړون په بقاکې او په نتيجه کـې يـې داشـغال په پای ته رسېدو او په دائمي سولې کې ويني نـو ځکه ددې تړون دسپوتاژ کولو لپـاره دکابـل ادارې هڅې کاميابی، تړون ماتېدو اوسوله خرابېدوته نـه پرېـږدي، دې سـترې لاسـته راوړنـې تـه اهميـت ورکول ؛ حفاظت ته يې وفاداري اودعملي کېدو په لار کې يې خنډونه لـه منځـه وړل لـه حـده زيـات اړين بولي.

ننی پراخ سيمه ايزاونړيوال تحليـل همـدادی چې که دکابل ادارې واکمنـان وضـعيت سـم درک نکړي ؛په سوله ايزه توګه دمسئلې ته خپلـه ژمنتيـا ښکاره نکړي اوسنی فرصت ضايع کړي نويقيني ده چې دسترې رسوايۍ سره به مخامخ شي.

دا اوس د کابـل ادارې پـه واکمنـانو ده چـې دروان سياسی اونظامي وضعيت پـه سـم او دقيـق درک سره په ابرومندانه توګه د مسئلې حل غواړي او که په سياسي اونظـامي ډګرونـو کـې نـور هـم دلويې رسوايۍ سره ځان مخامخ کوي .

د اسلامي واکمنۍ جوړولو هدف!

بڼه، ماهیت او اداري تشکیلات یې!

ابوظهیر شمس

هو! افغان مجاهد ولس ته د ډاډ ورده چې داشغال پای ته رسیدوپه اړه د دوحې تاریخي هوکړه لیک له ژمنو سره سم له هیواده د اشغالګروامریکایي ځواکونودانخلاء لړۍ له کوم ځنډیا وقفې پرته جریان لري اوهم د یو اوږده ځنډ وروسته د ٦ زره بندیانو خوشي کولو پروسې په تکمیل سره د ستمبر په ۱۲مه دقطر هیواد په پلازمینه(دوحه) کې بین الافغاني مذاکرات پیل شول، چې تردې شیبو پورې د دواړو غاړو د تماس تخنیکي ګروپونو ترمنځ دوه ناستې هم شوې دي،تمه شته ده چې په نیږدې راتلونکي کې به دانوي پیل شوي بین الافغاني مذاکرات مثبتې پایلې ولري

ځنګه چې د بین الافغاني مذاکراتو د پیل په دوران کې د افغانستان اسلامي امارت له لوري په پوره صراحت سره هیوادکې« د بشپړ اسلامي نظام د نفاذلپاره داسلامي واکمنۍ په جوړولو ټینګار وشو، اوهم د مقابل جهت د یو شمیراشخاصو پخوانیوځرګندونوته په کتودابرداشت شونی دی چې هغوی هم شاید په ښکاره د اسلامي نظام دنفاذ او اسلامي واکمنۍ جوړولودمخالفت جرئت ونکړای شي !البته یوه اندیښنه شته چې د اسلامي حکومت جوړولو په لړکې شاید د ځینو ناسموتشریحاتو، خطا انګیرنو اوجاهلانه معلوماتو په لرلو او وړاندې کولو سره مخالف جهت دخپل قدرت مودې غځولو هڅه وکړي او داوږدو بحثونود فضا په رامنځته کولو سره د مذاکراتودنا کاملو کوښښ وکړي، طبعي ده چې په مقابل کې به یې د اسلامي امارت مذاکراتي پلاوی هم بې غبرګونه پاته نشي او د" جواب ترکي به ترکي" په مصداق به د شرعیت د صریحو، احکامو اود اسلامي امت د جیدو علماوو داقوالو اوځیرنو په رنا کې د اسلام د سیاسي نظام تشریحولو اړتیا

محسوسه کړي، نوبناً دلته د پورتني سرلیک لاندې داسلامي واکمنۍ جوړولو د اساسي غرض! د اسلامي حاکمیت جوړولو د"نوعیت وماهیت او د عملي واداري تشکیلاتو" په باب یې له ښاغلو لوستونکو سره ضروري معلومات شریک کړو:

کله چې د اسلامي حکومت د تشکیل یا اساس ایښودو موضوع باندې بحث یاخبره کېږي نو بالعموم هلته دا لاندې پوښتنې مطرح کېږي:

ایادین او سیاست(حکومت) له یوبل څخه جلادي؟ایا رښتیا اسلام دیو اسلامي مملکت یا حکومت دشتون پرته ژوند؛ اسلامي ژوند نه بولي؟ یاپر بل سپیناوي ایا دمسلمانانوپه انفرادي او اجتماعي ژوندکې د اسلامي احکامو جاري کولو یا نافذولو لپاره د اسلامي ریاست رامنځته کول ضروري امر ندی؟

داسلامي ریاست صحیح تعریف څه دی؟او اسلامي هیواد په ننې سیاق وسباق کې کوم ډول هیواد یارست ته ویل کېږي؟

دیو هیواد داسلامي دولت یا ریاست کیدو غوښتنې څه دي؟

داسلامي دولت، یا امارت، وضع وهیئت، نوعیت، به څه وي؟

ایا درسول الله صلی الله علیه وسلم مثالي اسلامي ریاست او د راشده خلافت د سیاسي جوړښت نمونه دتل لپاره متعین شوې ده! چې په هروخت اوهر دورکې یې د مسلمانانو لپاره تقلید اوپیروې ضرور و لازمي ده؟ او که اسلام په دې باب کې یواځې د اساسي مبادیو، اصولوپه ټاکلو اکتفا کړې ده چې دهغو په لحاظولو سره د هر دور دغوښتنو اواړتیاوو سره سم د اسلامي دولت اوحکومت خاکه یا نقشه جوړیدای شي او دهغو په رڼاکې د اسلامي دستوریا اساسي قانون جزیات او تفصیلات متعین کېدای شي؟

۴-ایا اسلامي ریاست پخپل ماهیت کې یو جمهوري ریاست دی که یوجماعتي امیریت دی؟

په اسلامي دولت،یا ریاست کې مقتدره هیئت(حکومت،/اجرائیه) او دمقننه او قضا تشکیل یا جوړولو، تګلاره یا طریقه به څه ډول وي؟

دهیواد مشربه او حکومت به څنګه غوره کېږي؟دهیواد د مشر لپاره داهلیت اوصاف به څه وي؟ دهغه دواکونو دایره به څه ډول وي؟ حکومت به دخپلو کړو وړو او خپلو وظایفو په سرته رسولو کې کومې مرجع ته ځواب ویونکی وي ؟مققنه به څنګه جوړیږي؟ دهغې دغړیتوب صفات به څه وي؟هم دا راز د قانون جوړولو په لړکې دهغوی واک او حدود به څه وي؟ داجرئیه(مقتدره هیئت) او مقننې ترمنځ دخپلمنځي ارتباط او تعامل صورت به څه وي؟ترټولو اهمه داده چې په اوسني وخت کې داسلامي شورائیت اصولوته په کتو مؤثره مقننه څنګه رامنځته کیدای شي؟ ایا په اسلامي هیوادکې دمقننې په مؤثرګرځولو سره، دمطلق العنانیت مخنیوی کیدای شي؟ د دولتي ادارو په تشکیل کې دمعاصرو سیاسي نظامونویعنې دمعاصرې نړۍ دتجربو،اختراعاتو، او اجتهاداتو

څخه استفاده کیدای شي؟ که کیدای شي نوطریقه به یې څه وي؟ د یوهیواد درپیمه ستن (قضا) به څنګه ودرولی شی؟ د هیواد د قضائي اوحقوقي نظام بنه به څه وي؟

ایا په اسلامي دولت یا ریاست کې به سیاسي ګوندونه هم کردار لري؟

په نوي دورکې د اسلامي هیواد دننه د وګړو خپلمنځي حقوق اوفرایض به څه وي؟ په اسلامي هیواد کې د نامسلمانو وګړوحیثیت و کرداربه څه وي؟ او د هغوی سیاسي، حقوقي،اوښاري حقوق به څه وي؟

په اسلامي هیواد کې د قانون جوړولواو اجتهاد کولو نوعیت او دهغه حدود به څه وي؟په اوسني عصرکې داسلامي قانون تدوین طریقه، یا کړنلاره او د هغې حدود به څه وي؟

دپورتنیو پوښتنو په اړه قناعت بښونکو ځوابونو او څیرنو ته اړتیا ده. هو! دشک پرته دامت اسلافو او علماوو په دې اړه ډیرکار کړی دی، خو افسوس چې نن زمونږ ډیرو لویو خلکو اوپوهانو ته هم د هغوی عالمانه څېړنې، تنقیدي بحثونه او تحلیلي جایزې په نظر نه ورځي او د کره معلوماتو لرلو پرته کله یوخواته او کله بل خوا ته تیندکونه خوري، په اړه یې ځرګند او روښانه دریځ غوره کولو جرئت نشي کولی،چې له املې یې په لوی شمیر اسلامي مبارزین اومجاهدین مجبوراً د ناسمو اندونو په لوموکې په نښتلو داسلام دمعتدل مسیرنه په خطا مسیر روان شي.

رازو اصل موضوع ته چې دامت ثقه او با اعتماده علماوو د اسلامي مملکت په اصولواو مبادیوباندې د بحثونو لیکلو په ضمن کې د دین اوسیاست ترمنځ د تفریق اویلتون والي په مفکوره باندې تردید کړی دی، هغوی د دین اوسیاست ترمنځ ګډ امتزاج په د لایلوسره توضیح اوښکاره کړی دی، پر بل سپیناوي داسلامي شریعت دلارښوونوله مخې: اسلام او سیاست دیوبل سره لازم وملزوم او یوبل څخه نه جلا کیدونکي دي،یعني زمونږ شریعت، په دوه جلا، جلا اقلیمو نو کې د"اسلا اوسیاست" ویشلو پرځای د دواړو د وحدت او امتزاج علمبردار دی، ددې لپاره مسلمانانو څخه دیو متعین، حاکم سیاسي هیئت د جوړولو غوښتنه کوي، په دې لړکې با اعتماده محقق علامه اسد دیادې نکتې په اثبات کې لاندې استدلال کړی دی :

عظیم الشان قرآن دخپل پیغام پیل له همدې اساسي مفکورې څخه کړی دی چې د انساني ژوند ټول اړخونه دالهي وحي تابع دي، اوخانته یوجلا اخلاقي وقدروقیمت لري ، همدا وجه ده چې اسلام ځان یواځي تررروحاني لارښوونو او اخلاقي ارشاداتو محدودنه بولي، بلکې دانسان په ټولو کړو،وړوبحث کوي، که هغه د انسان انفرادي کړه وړه دي اویا یې اجتماعي،اقتصادي اوسیاسي کړه وړه، اسلام غواړي د انسانانو دیني، اخلاقي، اعتقادي او ټولنیز معاملات له یوبل سره تړل شوي وي، اسلام ددیني او دنیاوي چارو ویش له

امکان څخه وتلی بولي او د دین اوسیاست یوځای کول او امتزاج د اسلام ځانګړتیا ده.

همدا راز د ا سلام مخاطب یواځي فردنډی، بلکې دوګړو یا افرادو هغه خارجي ډله یا اجتماع هم ده، کومه چې مورِ ټولنه بولو. اسلام د ټولنیز ماحول سره د فرد په یوځایوالي ټینګارلري، د دې لپاره دفرد روحاني اودیني روزني ترڅنګ دافرادو خپلمنځي اړیکو ټینګولو او په سمه لار دټولنې بیولو اود فساد څخه دهغې ژغورلو لپاره څرګندې لارښوونې، احکام اوقوانین را استولي دي، دعظیم الشان قرآن له مخې د اسلامي "حنیف دین" هدف تنهادټولنې وګړوته اخلاقي طرزالعمل ښودل ندي بلکې د هغوی اجتماعي ژوند هم د مثالي عدل و انصاف نمونه ګرځوي، د دې لپاره دافرادو یا وګړوعملي اجتماعي اړیکي په داسې دول جوړول غواړي، چې په سبب یې هرفرد دخپل شخصیت په جوړولو کې د کمو ستونزو او مشکلاتوسره مخ شي او زیات نه زیاتو اسانتیاووڅخه برخمن اووسي، اسلام دیوې داسې ټولنې دجوړولو داعي اوغوښتونکی دی چې هغه دخپلو افرادو دروحاني او اخلاقي ترقی او د هغوی د ذهني وفکري ودې لپاره مناسب ماحول برابر کړي او ترڅنګ یې هرفرد ته دجسماني او مادي اړتیاوو دتکمیل تضمین هم ورکړي خودټولنې دننه هرفرد په سمه توګه اسلامي ژوند وکړای شي

ددې مقاصدو دلاسته راوړو لپاره اسلام خپلومنونکوته په نظم کې دځایولولپاره یومعین اجتماعي نظام تشکیلول غواړي ،چې په دې توګه اسلام یوځانګړی ټولنیز ،اقتصادي، حقوقي اوسیاسي نظام تجویزوي،او دجوړولو لپاره یې د خپلولارویانوڅخه ددیني او اخلاقیاتوپه مجموعه تصورکې دننه دیو متعین سیاسي طرزالعمل غوره کولوغوښتنه کوي او ددې لپاره دیو سیاسي امت د تشکیل وتنظیم عملي لائحه، د انفرادي حقوقو وفرایضو اوداجتماعي مسؤلیتونو لپاره یوه خاکه یانقشه وړاندې کوي

نوموړی په دې باره کې درسول الله صلی الله علیه وسلم په "اسوه حسنه" باندې استدلال او استشهاد کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دنبوت په ۲۳ کلنه دوره کې یواځي دافردو په اخلاقي او روحاني تربیت اکتفا ونکړه، بلکې هغوی ته یې داجتماعي ژوند کولو په اړه دترتیب وتنظیم یوه غوره نقشه هم ورکړه ، رسول الله صلی الله علیه وسلم د افرادوپه دیني او اخلاقي پالنه بسیا ونکړي بلکې د یوې عادلانه او منصفانه ټولنې دجوړولو دستور یې هم ورکړی دی. نور بیا...

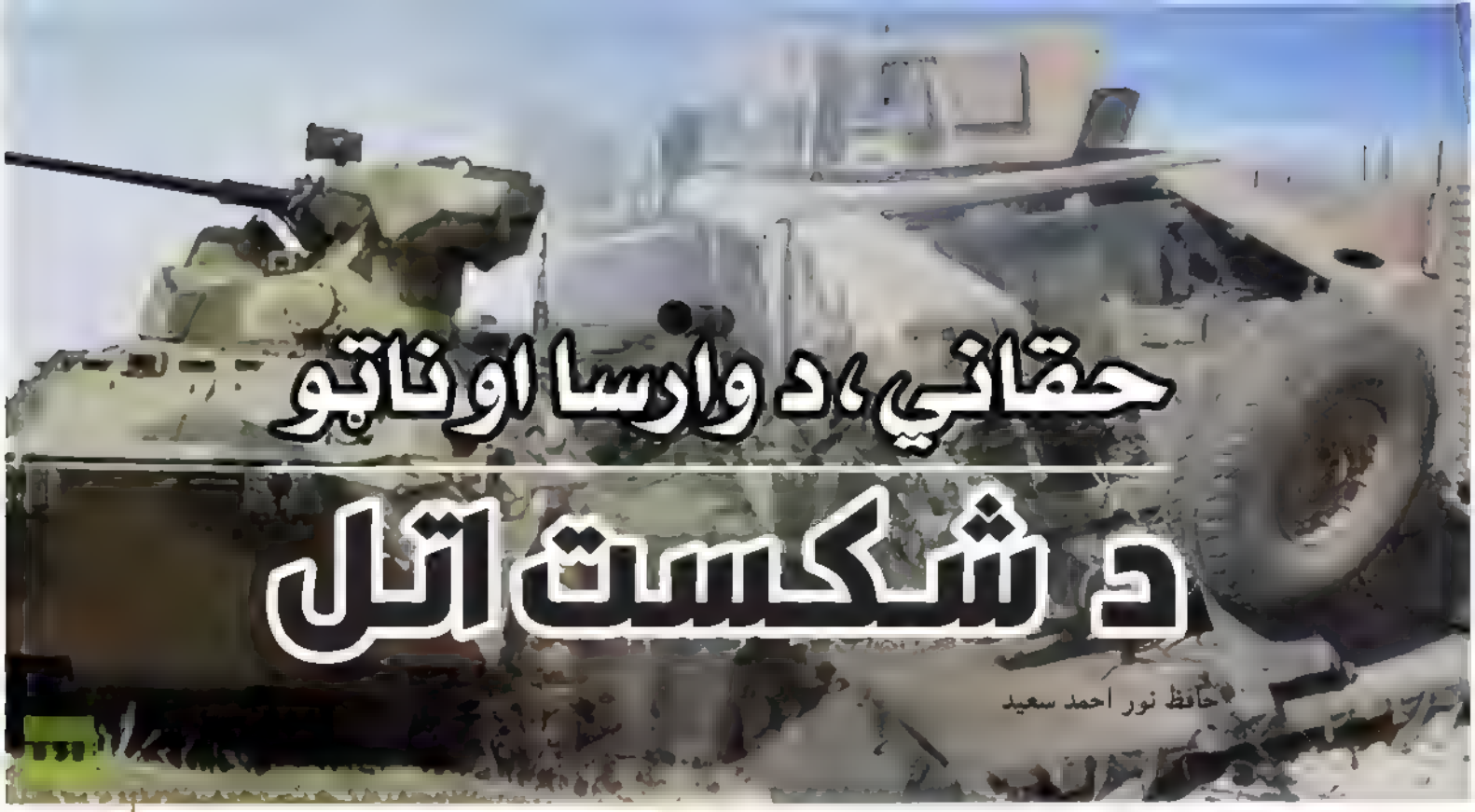

حقاني، د وارسا او ناټو
د شکست اتل

حافظ نور احمد سعید

ډیر تفاوت شته په انسان کې دمعنی په لحاظ
واړه لګیا دي ځینې ځان ځینې جهان جوړ وي

د ډیرو انسانانو هڅې پر ځان او یا حداکثر خپلې کورنۍ ور ټولې وي، مګر د داسې کسانو شمېر هم کم نه دی چې دټولنې اوجهان داصلاح او ښېرازۍ منډو او هڅو یې خوب او ارام خراب کړی وي. جهان جوړونکي دخپل ستر هدف په لار کې له ډول ډول تکلیفونو او کړاونو سره لاس اوګریوان شوي، جلا وطني، بې خوبي او اسارتونه یې ګاللي او بالاخره په همدې لار کې یې خپل سرونه او د زړه ټوټې ښندلي، خو د زمان او مکان جبر ته نه دي تسلیم شوي.

د نړۍ جوړونکو له ډلې خدای بخښلی جناب مولوي جلال الدین حقاني صاحب هغه ستر شخصیت و، چې په دې لار کې یې نه ستړي کیدونکې هڅې او خدمتونه ترسره کړي دي.

نه پوهیږم دوارسا او ناټو د شکست د اتل (حقاني صاحب) په اړه څه، څنګه او له کومه راپیل کړم، ځکه د حقاني صاحب شخصیت څو بعدونه لري او هر بعد یې بیا ځانته پر جلا- جلا څانګو او ښاخونو مشتمل دی.

حقاني صاحب دمعاصر جهادي بهیر هغه ځلانده لمر و ، چې ډیرو یې په ځلا اورڼا دمقصود منزل پر لور ګړندي ګامونه اوچت کړي او پر همدې لاره پر دښمن دغلبې او یا تل پاتې بري (شهادت)تر درشله رسیدلي دي. حقاني هغه پولادي امیر و، چې د وارسا او ناټو پر ضد اوږدې مبارزې یې دښمن پر ګونډو کړ،خو دنوموړي عزم دزمان او مکان سرو سیلیو او تورو بربوکیو سست نه کړ.

په شوروي ضد جهاد کې دجهادي صف ځینو امیرانو،قوماندانانو او وسله والو دومره انحراف وکړ چې مات شوي کریملین ته په سجده شول او ډیرو یې بیا د سپینې مانۍ چوپړ کې خپل هیوادوال له تیغه تېر کړل او په ډیر ویاړ سره یې د پنټاګون بمونو او راکټونو ته دخپلو هیوادوالو دوژلو په موخه کوردینات ورکړل.خو حقاني نه یوازې داچې له اصلي مسیره وانه وښت، بلکې لا ډیر پر خپل سپېځلي مسیر ټینګ شو او دښمن ته یې په ډانګ او استدلال سره نه هیریدونکی سبق ورکړ.

اروابنادحقاني د صلیبي یرغلګرو لښکرو پر ضد داسي مبارزه وکړه چې پر پیاوړتیا یې دښمن هم اعتراف کوي او لومړی درجه دښمن یې ګڼي. حقاني صاحب د اشغالګرو پر ضد روان جهاد کې دخپل زړګي څلور ټوټې(ډاکټر نصیرالدین، حافظ بدرالدین،عمر او محمد) قرباني کړې.د بچیانو قربانۍ نه یوازې داچې سپین ږیرې حقاني ستومانه او له مبارزې پښېمانه نه کړ، بلکي جهادي عزم یې لا ټینګ شو، جذبه یې سرشاره او روحیه یې لا پسې پیاوړې شوه.

جناب حقاني صاحب داسلامي امارت مشرتابه او ټول ملت ته دمشر-زوی(ډاکټر نصیرالدین) دشهادت مباکې وړاندي کړه. حقاني دښمن ته روښانه کړه چې لا ډیرې قربانۍ ته چمتو دی او په رسا ټکو کې یې وویل:« لکه څنګه چې د ډاکټر نصیرالدین شهادت زمونږ دکورنۍ لومړنۍ قرباني نه ده،وروستنۍ به هم نه وي».

حقاني صاحب هغه ځوانان د غبطې وړ بلل چې د خدای جل جلاله په لار کې سرونه نذرانه کوي او دشهادت جامونه پر سر اړوي.حقاني د شهادت تنما کوله او دخدای جله جلاله څخه یې غوښته چې د شهادت عالي مقام ته یې کامیاب کړي.

دجناب حقاني صاحب کارنامې او حماسي دومره زیاتې دي چې په یوه لیکنه کې څه، چې یو کتاب کې هم نه شي را یو ځای کیدای . لنډه داچې حقاني صاحب مدبر رهبر، جید عالم،غښتلی جنرال، دشجاعت منار، د صبر او استقامت غر او دنیکو اخلاقو سمندر و.

ستا د نېایست ګلونه ډیر دي
ځولۍ مې تنګه زه به کوم کوم ټولومه

په پای کې د ستر څښتن په لوی دربار کې لاسونه لپه کوو، چې ستر غازي خدای بخښلی جناب حقاني صاحب رحمه الله ته خپله رضاء او لقاء ور په برخه کړي. کورنۍ او لارویانو ته یې صبر، استقامت او نعم البدل نصیب کړي. امین ثم امین!

ولسمشر ټرمپه!
زما تری تم ورور ترشا مه پرپرده..!!

ژباړه او لنډیز: م. فرهاد

نیویارک ټایمز کې د یوې مقالې لنډیز او ژباړه

دا مقاله د یو امریکایی قراردادي پوځي خور لیکلې چې نژدې ۷ میاشتې وړاندې په افغانستان / کابل او یا خوست کې لادرکه شوی. خو تراوسه یې هیڅ اته پته نه ده لګیدلې او نه یې چا د مسئولیت اخیستو اعلان کړی.

په افغانستان کې د برمته، لادرکه امریکایي (مارک رندال فرریکس) Mark Frerichs خور (چارلن ککورا)Charlene Cakora وایي، زه ویریږم، هسې نه چې ښاغلی ټرمپ له افغانستان نه ټول امریکایي ځواکونه په ناڅاپي ډول را وباسي، خو زما ورور په تري تم حالت کې ترشا پریږدي.

دا وایي، هیله کوي چې ښاغلی ټرمپ به د ځواکونو تر مکمل انخلا وړاندې د هغې ورک ورور ورپیدا او خپل وطن امریکا ته به یې ورولي.

نومورې وایي، ټرمپ ما ته وویل: زه یو مذاکره کونکی، د ټرونونو ماهر او د برمته خلکو د راخلاصولو چمپین/ پهلوان یم.

مارک، په افغانستان کې د امریکایي خواکونو قراردادي پوځي دی چې د روان ۲۰۲۰ کال د جنوري په ۳۱مه نیټه په افغانستان کې تري تم شو.

د نومورې خور (چارلن ککورا) د نیویارک ټایمز په تازه ګڼه کې د هغه په اړه په یوه مقاله کې لیکي: کله چې تهره اونۍ زه او زما کورنۍ د جمهوریپالو په کنواسیون (غونډه) کې وو، مور ٦ تنه داسې کسان ولیدل چې په افغانستان کې له برمته کیدو وروسته یې له ټرمپ سره ملاقات درلود، ټرمپ پخپلې دغې بریا؛ چې دوی یې را خلاص کړي او خپل وطن ته را ستانه کړي وو؛ ډېر ویاړ کاوه.

مور ډېر پرې خوښ سو، او له ولسمشر- ټرمپ نه مو هیله وکړه چې زمور برمته ورور هم په یاد ولري او هغه ژوندی راته وژغوري.

د تېري شورو په ورځ د امریکا حکومت اعلان وکړ چې که څوک د مارک او یو بل امریکایي (پاول اډوین اوربي) په اړه مالومات ورکړي؛ نو تر ۵- میلیون ډالرو پوري انعام به ورکول شي.

ما او زما کورنۍ د ولسمشر له ټینګو ملاتړو څخه یو، مور هغه څوک وو چې په ۲۰۱۶م کې مو هغه ته رایه ورکړې وه.

خو که ښاغلی ټرمپ له طالبانو سره د سولې پروسه داسې پرمخ یوسي چې زما ورور ترشا تري تم پریږدي؛ نو مور به ډېر تري خفه شوو.

راپورونه شته چې ښاغلی ټرمپ غواړي، د خپلې لومړۍ مودې تر پای ته رسولو وړاندې په بېړنۍ توګه د خواکونو د اخراج اعلان وکړي.

د ټرمپ اداري له داسې چا سره د معاهدې د وروستي پړاو په اړه خبري رواني کړي؛ چې هغوی د مارک غوندې خلکو په تري تم کولو کې ښکېل دي، د حقاني شبکې مشر د طالبانو د امیر مرستیال دی.

نو که چېرې یو دم ټرمپ د خواکونو د وتلو ناڅاپي اعلان کوي، بیا به هیڅ داسې وسیله ونلري چې په مټ یې پر حقاني شبکه او طالبانو پریشر- واچولی شي. ترڅو زمور برمته ورور را خوشی کړي.

مور له ښاغلي ټرمپ سره ولیدل، له هغه نه مو غوښتنه وکړه چې په دې اړه له ملابرادر(د طالبانو د سیاسي دفتر مشر) سره خبري وکړي. مور ټرمپ ته دا هم وویل، چې که وکولای شي له ګاونډي پاکستان نه هم مرسته وغواړي، ترڅو مالومه شي، د مارک په بدل کې حقاني شبکه څه غواړي.

مور چې هرسهار له دې ویري سره را پاڅېږو چې دا خبر به اورو چې ولسمشر به اعلان کړی وي، چې نور د افغانستان جګړه پای ته رسیدلې، زه خپل خواکونه راباسم، پرته له دې چې د ده دفتر د مارک په خلاصون کې اغیزمن رول لوبولی وي.

که تاسو دا فکر کوئ، چې داسي نشي- کیدای؛ مور ډېرداسي شواهد لرو چې مور په دې کار باوري کوي.

په ۲۰۱۵م کې کله چې بارک اوباما له ایران سره نیوکلییر ټرون لاسلیک کړ، لنډه موده پس په ۲۰۱۶م کې ډېرې امریکایان چې په ایران کې بندیان وو؛ آزاد شو، خو رابرت لیوینس د ایف بی آی جاسوس چې په ۲۰۰۷م کې نیول شوی و؛ هلته پاتي شو. او دا کال حکومت د هغه د مړینې خبر ورکړ.

مور ویره لرو چې مارک به هم په همدې شکل پاتي شي، ولی چې د ترمپ اداره د پالیسي- د لوړو اهدافو په تعقیب پسې ده.

ولسمشر ټرمپ مور ته وویل: زه یو مذاکره کونکی، د ټرونونو ماهر او د برمته خلکو د راخلاصولو چمپین/ پهلوان یم.

مور هغه ته وویل، له تا نه هیله لرو چې د مارک په خلاصون کې خپل اغیزمن څواک وکاروي، ترڅو مارک خپل کور ته راشي او د افغانستان له زندانه را خلاص شي.

- لیکوال: محمود محمد الخزندار
- ژباړه: احمدحمزه

اوومه برخه

په جهاد کې زموږ اخلاق

صبر او له سختیو سره مېړانه

اتمه برخه

هغه مجاهد چې دخپل ځان لپاره يې د قربانۍ لاره خوښه کړې وي، پدې لاره به ترهغې ترپايه ونه رسي چې د صبر جامه يې نه وي خپله کړې؛ کومې دلې چې د کراوونو لاره نيولې وي، ترهغو به يې اړيکه دوامداره نه شي او نه به خپله اراده مضبوطه وساتلی شي ځو چې يې يوبل ته د حق توصيه او د صبر ښوونه نه وي کړې، مؤمنان ټول د الله تعالی دغه وينا ته مخاطبين دي چې فرمايي: **{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} اې مؤمنانو! له زغم څخه کار واخلئ ، د باطلپرستو سره مقاومت وکړئ او دحق لپاره ملا تينګه وترئ ، الله تعالی څخه وويرېږئ شاید تاسې بری ومومئ!** [آل عمران: ۲۰۰].

کوم صبر چې زموږ په واک کې ده، په ډېرو تعريفونو سره راپېژندل شوی چې موږ پکې لاندې ځو تعريفونه راخلو:

امام طبري ﷺ وايي: **(الصبر: منع النفس محابها، وكفها عن هواها)** . صبر يعنې خپل نفس له خوښو شيانو څخه منعه کول او له خواهشاتو يې راګرځول.

ابراهيم خواص ﷺ وايي: صبر يعنې د الله تعالی په کتاب او د پېغمبر ﷺ په سنتو کلک پاتې کېدل.

ابن الجوزي ﷺ يې داسې راپېژني: ستا چې څه خوښيږي له هغې خپل نفس ترل، هرهغه فعل پرې لازمې کول چې له اول سره يې نفس بد ګڼي، که يې وکړ او يا يې پرېښود، خامخا به هغه وربانديې وروسته تکليفيږي.

مګر صبر په ليکل شوي مقدور آفت او په هغو کراوجنو پېښو کې چې د انسان لپاره پکې اراده او اختيار نه وي نو لکه څنګه چې ابن عطاء ويلي: صبر دا معنا چې: **له مصيبتونو سره په حسن ادب تعامل ترل**. ابو علي الدقاق بيا وايي: **(د صبر حقيقت دادی چې په ليکل شوي تقدير نيوکه نه کول)**.

ژوند د حق او باطل ترمنځ جګړه ده په دغه اخ و ډب کې هغه څوک کاميابيږي چې اوږده ساه

(حوصله) او دېرې نیکې وړاندوینې ولري. {.... وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ ...} موږ تاسې څخه ځینې د ځینو نورو لپاره ازمایښت ګرځولي یاست، آیا تاسې صبر کوئ؟ [الفرقان: ٢٠].

باطل پرستو به هم خپلو خلکو ته په باطله درېدلو توصیه کوله: **{وَانطَلَقَ الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَىٰ آلِهَتِكُمْ}** د قوم سردارانو یو بل ته په وتلو کې وویل چې: **څئ لاړ شئ او په خپلو خدایانو صبر (تینګار) وکړئ...}** [ص: ٦] بل آیت کې راځي: **{هغه (پیغمبر) به موږ له خپلو معبودانو بې لارې کړي و، که چېرې موږ په هغې صبر نه وای کړی...}** [الفرقان: ٤٢]

آیا حقپالونکي به باطلپرستو ته ونه وایي: **{... وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَىٰ مَا آذَيْتُمُونَا ...} موږ به خامخا پرهغه څه چې تاسې موږ ته کړاو رسولی ، صبر وکړو).**

ترڅو دوی کې د الله تعالی د ټګلارې په نصرت او تمکین (په څمکه کې برلاسی) څرګند شي.

{وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا ...}

او کله چې هغوی صبر وکړ نو موږ په هغوی کې داسې لارښودونکي پیدا کړل چې زموږ په امر یې لارښوونه کوله. [السجدة: ٢٤].

دېرخلک دا پلمې کوي چې د دوی طبیعتونه پر دوی غالیږي او دوی د زغم او تحمل توان نه لري، که چېرته دوی رښتیا هڅه وکړي، غوسه وزغمي ، له حرامو څان وساتي ، سینه پراخه کړي، څه چې الله تعالی ورکړي، په هغې قناعت وکړي، او د الله تعالی لخوا ورباندې راغلي امتحان په میړانه مقاومت وکړي، بیا به دا د هغه لپاره خصلت وګرځي، پیغمبر ﷺ فرمایي: (وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللَّهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللَّهُ) څوک چې له حرامو څخه څان ساتل غواړي، الله تعالی به عفت ورکړي او څوک چې له الله تعالی څخه استغنا (له خلکو لاپروایي) غواړي، الله تعالی به یې (دخلکو له احتیاجه) خلاص کړي او که څوک له صبر څخه کار واخلي، الله تعالی به یې (په سختیو) څواکمن وګرځوي. صحيح البخاري (٢/ ١٢٢)

ابن حجر ﷺ دغه معنا پدې ډول څرګندوي، وایي: (صَبَّرَهُ اللهُ) دا مطلب چې الله تعالی به یې څواکمن ګرځوي او نفس به یې په کابو کې راولي څو هغه ورته تابع او منقاد شي چې کړاوونه برداشت کړای شي نو دغه مهال الله تعالی له هغه سره مل وي، په خپلو غوښتنو کې یې کامیابوي.

تر ټولو غوره صبر هغه دی چې غوسه، مایوسي او شکایاتونه پکې نه وي، همدا معنا د پیغمبر ﷺ پدې قول کې ده چې فرمایي:

هیڅ یوه بنده داسې نه دی چې طاعون (وبا) ورته راغلې وي او هغه په خپل ښار کې پاتې شي او پدې پوهیږي چې ماسیوا له هغه څه چې الله تعالی ورته لیکلی وي نور هیڅ (ضرر) ونه رسیږي، مګر خامخا به هغه ته الله تعالی د شهید (هومره) اجر ورکوي. ابن حجر رحمه الله وایي: د صابراً معنا داده چې پریشانه او خفه نه وي، الله تعالی ته یې څان سپارلی وي او د هغه په فیصله خوښ وي. کله چې رسول الله ﷺ ته د دعوت په لومړیو کې په صبر امر وشو نو د ښکلي صبر ورته وویل شول: {فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا} [المعارج: ٥]. نو اې پیغمبره ! ښکلی صبر

وکړه ! ښایسته صبر دا معنا چې نه پکې وېره وي نه پکې له الله تعالی سیوا نورو ته شکایت وي.

هغه صبر هم ستایل شوی چې په الله تعالی باندې تمام بروسه او بشپړ یقین وي، دغه یقین چې مجاهد پرمخ بیایي، نه پرشا... (یو سړي وویل: اې د الله تعالی رسوله! تاسو ما پوه کړئ که چېرې زه د الله تعالی په لاره کې ووژل شم، له ماشخه به ټول ګناهونه معاف کړای شي، هغه ﷺ وفرمایل: «هو! که چېرته ته د الله تعالی په لاره کې ووژل شې، او ته صبرکوونکی، اجرغوښتونکی یې، پرمخ تلونکی یې، نه پرشا ...»

د مصیبت پرمهال د یقین له کبله ښایسته شوی صبر همدا دی چې سمه لاره له سړي ورکه نه کړي او په چتیاتو ویلو سره یې خرابه نه کړي. په حدیث قدسي کې راځي: «ابنَ آدم، إن صبرت واحتسبت عند الصدمة الأولى لم أرضَ لك ثوابًا دون الجنة» اې بني آدمه ! که تا په اوله صدمه (ناڅاپي مصیبت) کې صبر وکړ او اجر دې وغوښته، زه به تاته په ثواب کې له جنت پرته بل څه خوښ نه کړم). خطابي ﷺ وایي: معنا دا چې هغه صبر چې سړی پرې ستایل کیږي، مراد ترې ناڅاپي مصیبت دی، داسې نه چې څه موده وروسته یې صبر کړی وي، ځکه د ورځو په تېرېدلو سره سره کمیږي او آرامیږي.

یقیناً هغه کسان چې د صبره ډک ژوند یې کړی وي، د هغې خوند یې څکلی وي، میوه یې شکولې وي، نو خامخا به یې د کراو پرمهال نیولي دریځونو آثار هم پرېښي وي، پیغمبر ﷺ فرمایي: «.. وما أعطي أحد عطاءً خيرًا وأوسع من الصبر» هیڅا ته هم له صبر څخه غوره او پراخه برخه نه ده ورکړل شوې. عمر ﷺ وایي: زموږ ژوند په صبر سره غوره ګرځول شوی.

پیغمبر ﷺ د صبر ستاینه پدې وینا کړې چې: صبر رڼایي ده. امام نووي ﷺ وایي: دلته ترې محمود (ستایل شوی) صبر مراد دی او صبرکوونکی به د هغې په رڼا کې همیشه خپله ورکه لاره رڼه وموندي او پرې روان به وي)، پیغمبر ﷺ د صابرینو ژوند څخه حیرانتیا وښودله چې ژوند یې له رحمتونو څخه ډک وي، فرمایي: **د مؤمن کارونو د حیرانتیا وړ دي، ټول کارونه یې په خیر وي، او دا د بل چا لپاره نه بلکې یواځې د مؤمن لپاره دي، که هغه ته خوښي ورسي، شکر باسي، نو دهغه لپاره غوره والی دی، او که هغه ته ضرر ورسي، هغه صبر کړی وي، نو د هغه لپاره پکې خیر دی.** صحیح مسلم (٤/ ٢٢٩٥) الله تعالی فرمایي: {... وَلَئِن صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِّلصَّابِرِينَ} [النحل: ١٢٦] او که تاسې صبر وکړئ، خامخا به دا د صبر کوونکو لپاره ښه وي. د صبرناکه ژوند ترټولو مهمه ګټه داده چې صفونه سره ټینګوي او د مېړنیو استعدادونه برسېره کړي...{وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ} [محمد: ٣١]. خامخا به موږ تاسې په ازمایښت کې اچوو، ترڅو موږ تاسې څخه مجاهدین او صابرین وپېژنو او ستاسې حالت وڅېړو.

ځینې خلک دا ګمان کوي چې صبر د سړي لپاره ذلت دی سره له دې چې پیغمبر ﷺ پدې ټینګار کړی چې «...هیڅ یو سړی داسې نه دی چې په هغه دې ظلم شوی وي، مګر خامخا به الله تعالی ورته عزت زیات کړی وي». پیغمبر ﷺ په کار کې کلک

دریځي او جدي صبر کوونکي ته داسې زیری ورکړی، څنګه چې یې ابن عباس ته ورکړی و:

«ته پوه شه په صبر کې کوم څه چې ته بد ګڼې هغې کې ډېر خیر نغښتی دی او یقیني چې له صبر سره مرسته راځي، له مصیبت سره خلاصون راځي او سختۍ سره اساني وي».

اسلامي ټولنه هغه ده چې یو بل ته پکې په صبر سره نصیحت کول او د یو بل خیرخواهي غوښتل پکې عام وي، کله چې پیغمبر ﷺ یوې ښځې باندې تېرېده او هغې له یو قبر سره فریاد کاوه، ورته وې وفرمایل: «اتقي الله واصبري» الله تعالی څخه وډاره شه او صبر وکړه. کله چې هغې ورنه دخپلې لور په ژبه حال راولیږه چې زوی یې ځوانیمګړک شو نو هغه یې پدې خبره واستوله: «**إن لله ما أخذ وله ما أعطى وكل عنده بأجل مسمى، فلتصبر ولتحتسب ...**» یقینا الله تعالی لره (اختیار) دی چې څه اخلي اوځه ورکوي، هرڅه دهغه سره په معلومه ټېټه دي، نو هغه دې خامخا صبر وکړي او له الله تعالی څخه دې اجر وغواړي. او هغه ټولنه په زوال او زیان کې ده چې هغوی کې دا ځانګړتیا نه وي چې: {...**وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ**} [العصر: ۳] یو بل ته دحق نصیحت او دصبر ښوونه وکړي.

لدې وجې چې د صبر څکه ډېره ترڅه وي، نو انسان باید خپل ځان ته ژمنتیا ولري او په ښکلي صبر توښه خپله کړي، او هر هغه څه چې الله تعالی صبرکوونکو لپاره د صبر له وجې د ګټاهونو ښېلو ، درجو لوړېدلو او نیکیو زیاتېدلو سره تیار کړی، البته په استحضار (رایادولو) سره یې مسلمان ته د صبر او حوصلې په زیاتولو کې مرسته ورکوي، په یوه کیسه کې راځي چې یوه ښځه په غورځېدو وه چې پیغمبر ﷺ هغه واکداره وګرځوله، ورته وې فرمایل: «ستا خوښه چې صبر کوې او ستا لپاره جنت وي او که خوښه دې وي، ستا لپاره دعا وکړم او الله تعالی عافیت درکړي نو هغې وویل: زه صبر کوم.

په یوځای کې درې کسان عبدالله بن عمرو بن العاص ته راغلل، هغه ته یې د مصارفو ، سپرلۍ او څه سامان شکایت کاوه، نو هغه اختیارمند وګرځول: که ستاسې خوښه وي نو موږ ته رجوع وکړئ، څه چې الله تعالی درته برابر کړي و، هغه به درکړو او که مو خوښه وي ستاسې یادونه به مشر ته وکړو او که مو خوښه وي نو حوصله وکړئ ځکه ما له پیغمبر ﷺ څخه اورېدلي دي چې فرمایل یې: «**فقراء المهاجرين يسبقون الأغنياء يوم القيامة إلى الجنة بأربعين خريفًا**». د مهاجرینو نیستمن به دقیامت په ورځ له شتمنو څخه څلویښت خریفه (خزانونه) مخکې جنت ته ځي، هغوی وویل : بیا نو صبر کوو، هیڅ هم نه غواړو.

د پخوانیو نیکانو خلکو د واقعاتو په یادولو سره هم سړي ته استقامت او صبر راځي، دهغوی په یاد سره زړه ته تسله ورکول کیږي، کله چې پیغمبر ﷺ ته یادونه وشوه چې یو سړی د هغه په وېش باندې بدي وویله، هغه وفرمایل: «**يرحم الله موسى قد أوذي بأكثر من هذا فصبر**» الله تعالی دې پر موسی رحم وکړي چې هغه لدې څخه په ډېرو تکلیفونو باندې زوروړ شوی، خو صبر یې کړی. او قرآن کریم هغه ته دغه معنا پدې ډول بیانوي: {فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُوْلُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ} [الأحقاف: ۳۵]. نو اې پیغمبره ! ته هغسې صبر وکړه څنګه چې عزم او هوډ لرونکو پیغمبرانو کړی و.

هغه وخت مصيبتونو ته غږ ورکـول او کړاوونـو سره اوږه ورکول لا په نفس اسانه کېـدلای شي ، چـې کله ته دا وفهموې چې مصيبت او پر مصيبت صبر پـه دين کې دسختوالي او تينګوالي پـه انـدازه راځـي، لـه پيغمبر ﷺ څخه پوښتنه وشوه کوم خلک کړاو سره ډېر مخ کېدونکي دي، نو هغه وويل: پيغمبران بيـا د دوی نمونې بيا دهغوی نمونې، بنده د خپل دين پـه انـدازه مبتلا کيږي، که هغه په دين کـې ثابـت قدمـه وي، نـو مصيبت به يې هم سخت وي او که هغه پوست وي نو دخپل دين په اندازه به په مصـيبتونو کـې ښـکېل شي، ترهغو به بنده پورې وي چې کله يـې پريـږدي او روان وي او هيڅ کومه خطا ورپورې پاتې نه وي.

په يو بل حديث کې راځي: پدوی کې به يـو پـه نيستۍ مبتلا شو تردې چې له چين پرته به يې نور څـه نه ومونډل بيا به يې هغه پـه مـنځ وشـکوله، وابـه يـې غوستله يا به په سپږو مبتلا شو ترهغـې چـې وبـه يـې واژه. دوی به خپل مصيبت ته دومره خوشـاله و، لکـه تاسې چې په ورکړه (صدقې) خوشاليږئ.

کله چې صبر کوونکي پدې پوه شي چـې صـبر څومره ګناهونه له اوږو غورځوي، بيا به نور هم د الله تعالی رحمت ته لېواله وي او د الله تعالی لخوا ورته ليکلې تقدير باندې ډېـر خـوښ وي، کلـه چـې ځينـې خلک نيک عمل نه لري چې هغوی يې مسلسله ترسره کـړي او درجـې پرې بلندې کړي، بيـا نـو هغـوی د صبر په اعلی مراتبـو سره هغـې تـه رسـيږي حـديث دی: «**إن الرجـل ليكون له المنزلة عند الله فما يبلغها بعمل، فلا يزال الله يبتليه بما يكره حتى يبلغه إياها**» (يقيناً د هر سړي لپاره د الله تعالی په نزد يو مقـام وي، که هغې ته په عمل نه شي رسېدلای نو هميشه يې الله تعالی په هغو ناخوښيو (سـختيو) کـې ښـکېلوي څـو پورې هغه مقام ته يې ورسوي). د دغو خلکو مقـام او منزلت لپاره به ډېر دنيادار شتمن خلـک ارمـان کـوي: «**ليودُّن أهـل العافيـة يـوم القيامـة أن جلـودهم قُرِضـت بالمقاريض مما يرون من ثواب أهل البلاء**» «د قيامـت په ورځ چې عافيت لرونکي د مصـيبت څېلـو ثوابونـه وګوري نو دا به خوښ وګني چې د دوی پوستکی پـه قينچيانو پرې شوی وای مګر دا ثواب يـې پـه نصـيب وای». دا له هغـې مـا سـيوا چـې اللـه تعـالی د صـبر کوونکـو سره مـل دی : {... **وَاصْـبِرُوا إِنَّ اللَّـهَ مَـعَ الصَّـابِرِينَ**} تاسـې صـبر وکـړئ يقينـا اللـه تعـالی لـه صبرکوونکی سره مل دی.[الأنفال: ٤٦]. او لـه هغـې ماسيوا چې له هغې پرته چې الله تعالی خپلـو صـابرو بندګانو سره وعده کړې ده. {فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ} نو ته صبر وکړه، يقينا د اللـه تعـالی وعـده رښـتينې ده [الروم: ٦٠]

نور بيا ...

طالب پلاوی د هېواد ټولو اقشارو

د یو موټي رښتوني ممثل په توګه!

سعد کتوازی

کابو میاشت وړاندې د خپل نوعیت۲۰کلنو لوبو جرګو په لړ کې یوه بله هم په کابل کې را غوښتل شوې وه چې د قطر د موافقې له مخې پاتې۴۰۰طالب بندیانو د خوشې کولو پربکړه یې وکړه، ښایي دا د دغو نادوده جرګو وروستۍ هغه وي. دا چې د جرګې د ګډونوالو په اعتراف د غه پربکړه لا له وړاندې د امریکایانو له لوري د کابل رژیم ته ابلاغ شوې وه، نو اشرفغني هم زړه نازړه خپل هغه فرمان لاسلیک کړ چې د یادې پربکړې د پلي کولو رنګ یې درلود، خو په همدې مهال استرالیا هېواد پر امریکا غږ وکړ چې په نفوذي بریدکې د استرالیایي عسکرو پر وژنه تورن طالب دې نه خوشې کوي او دا غږ پر همغه ورځ د اشرفغني د فرمان ببرته اخیستلو بهانه شوه، ورپسې فرانسې هم ورته غږ وکړ او تر یوې مودې نور هم د جرګې د پربکړې پلي کېدل !! وځنډېده.

دلته یې پر دې نه غږېږم چې د کومې موخې لپاره، چا راغوښتې، د چا تر مشرۍ لاندې دائره، پربکړه یې څرنګه او لاسته راوړنې؟ یې څه او...خکه دومره ارزښت یې درلود نه او بل خوا له پیله هم هرڅه واضح و او بیا وروسته د جرګې د ګډونوالو اعترافونو هم تائید کړل، خو د (بین الأفغاني مذاکرات) تر عنوان لاندې په نړۍ راتلونکې کې ترسره کېدونکې (د افغانانو خپلمنځې ناستې) ته یې زما پام واړاوه او په دې ډول یاده لویه جرګه زما لپاره یواځې د دې لیکنې یوه سوژه شوه.

د افغاني تاریخ او فرهنګ په قدامت، قداست او قاموس کې لویه جرګه یوه داسې ملي عنعنه او اصیل روایت دی چې له برمه یې د افغانانو/افغانستان ټول تاریخ او پرون ویارلې دي، د لویې جرګې اصالت د ازادۍ د روحیې او خپلواکۍ د ذهنیت پر بنسټ د هغې دائرول دي چې موخه یې د بهرني اشغال تغر ټولول او له هره ارخه او په ټولو برخو کې د افغانستان خپلواك جوړول وي.

لرغونې او پخوانې افغانستان به چې کله له کوم بهرني او یاهم کورني ګواښ سره مخ کېده، نو قومي مشرانو او چارواکو به یې د ولسي- مخورو، اشرافو او داعیانو لویه جرګه راغوښتله چې په پایله کې به یې له ګواښ څخه د ژغورنې او د ستونزې سامې او معقول حل ته لاره پرې پیدا کړه.

پخوانۍ اریانا (افغانستان) د ریګوېدا په وختونو کې د (سمیتي- سبها) په نومونو دوه لویې جرګې لرلې چې د ملي جرګو ارزښتونه او صلاحیتونه یې درلودل، په دې جرګو کې به ولسي مخورو، اشرافو او تردې چې د وخت واکمن به هم پکې ځینې وخت ګډون کاوه، پربکړې به یې د پام وړ وې او د لویو جرګو په څېر ماضي یې لرله.

د جګړې بیزو او سیاسي تحولاتو او نووښتونو له راتلو سره یې سترو ملي جرګو ته تغیر وکړ چې د پښتو او ستونزو پر مهال به وخت ناوخته د هېواد ملي او اسلامي مشرانو راغوښتې، له دې جملې د ایران صفویانو د استعمار پر وړاندې میرویس نیکه راغوښتې لویه جرګه وه چې په کندهار کې د یاد استعمار د والي (ګرګین) پر وژلو منتج شوه، پر۱۷۰۹زېږدیز کال هم د نیکه د همدامي یوې لویې جرګې له لارې پر یرغلګرو صفویانو د بلوسیو پلان طرحه شو.

همدا راز د لوی أحمدشا بابا له لوري را بلل شویو لویو جرګو په لړ کې پر۱۷۴۷زېږدیز کال د

کندهار په شهر سرخ زیارت کې هغه تاریخي لویه جرګه چې د لوی افغانستان بنسټ یې پرې کېښود او د نړۍ په کچه یې زموږ سیاسي او جغرافیوي هویت ثبت کړ، دغه رنګه پر۱۸۶۵زېږدیز کال د امیر شېرعلي خان۲۰۰کسیزه جرګه، تر امان الله خان پورې نورو شاهانو رابللې جرګې، پر۱۹۲۴او۱۹۲۸زېږدیزو کلونو د امان الله خان جرګې او په دې بهیر کې د داؤد خان تر لویې جرګې پورې، که څه هم له امیر شېرعلي خان را وروسته هغو به خپلې موخې هم لرلې وې، خو ټولو لویو جرګو خپل قداست خوندي ساته چې ملي او اسلامي ارزښتونو ته یې لومړیتوب ور کاوه او د دائرېدلو ښکاره موخې یې بشپړولې.

توره کمونیستي کودتا د دې بهیر پای و چې لویې جرګې سرچپه وکارېدې او خپل لرغونی تقدس یې له منځه لاړ، په لومړي خل د دغه سپېځلي او عنعنوي (لویې جرګې) تر عنوان لاندې د شوروي ګودامیانو (ببرک کارمل، ډاکټر نجیب) سرچپه جرګې را وغوښتې ترڅو روسانو ته په هېواد کې مشروعیت ورکړي، ترې را وروسته د څوکۍ قرباني ربانې د واک ترلاسه کولو په خاطر په هرات کې لویه جرګه، پر۲۰۱۱زېږدیز کال د امریکایانو او کرزي لخوا رابلل شوې، د اشرفغني د تېر کال او همدغه تازه جوړه کړې لویه جرګه چې زموږ د ګران هېواد د اشغال له پیل سره سم د بن کرغېړنې ناستې څخه پیل شوې د کارمل او نجیب د جرګو تکرار او د خپل اصالت سرچپه وې، په دې دول اوس ډېرې دارنګه دودیزې، ملي او تاریخي عنعنې او روایتونه بشپړ سپک او د پردیو موخو لپاره د لاس پاک په توګه وکارول شول.

د تېر مېرز کال وروستۍ (کب) میاشتې پر۱۰مه د قطر هېواد په دوحه کې د طالبانو او امریکا ترمنځ د اشغال د خاتمې او سولې ټرون لاسلیک شو، د یاد ټرون له مخې له لاسلیک وروسته په لومړیو۱۰ورځو کې به د طالبانو۵۰۰او د کابل حکومت۱۰۰۰بندیان خوشې کېدل او ورپسې به بالفور (د افغانانو خپلمنځې ناسته) ترسره کېده چې د دوحې د مذاکراتو له مهالې بیا تر اوسه د (بین الأفغاني مذاکرات) په نوم یادېږي.

خو د دې ټرون له توافقاتو د امریکا د مستقیمو او نا مستقیمو پرلپسې ډیپلوماتیکو، نظامي او تخنیکي تخطا ګانو له امله لا تر اوسه څه د پاسه شپږ میاشتې دغه مذاکرات یا ناسته څنډېدلې چې دا دی له خیره د بندیانو د بشپړ خوشې کېدو سره سم د دغو مذاکراتو/ناستې هیلې تر بل هروخت ډېرې او هلې ځلې ورته ګرندۍ شوې دي او پېلیزه مرحله به یې نن شنبه ترسره شي.

دا چې له أمریکایانو سره مذاکراتو یواځې سیاسي او ډیپلوماتیک ارخ درلود، نو د طالبانو پلاوی تر ډېره د دوی له سیاسي څېرو تشکیل شوی وه، خو بین الأفغاني هغه بیا د سیاست او ډیپلوماسۍ ترڅنګ دیني، فکري او ټولنیز ارخونه هم لري چې له أمله یې طالبانو د دغو مذاکراتو لپاره خپل پلاوي کې پراخ بدلونونه را وستي او یو شمېره زبده دیني عالمان یې ورکې زیات کړي دي.

دیني عالمان چې زموږ په مذهب او افغاني کلتور کې تر ټولو لوړه رتبه لري، د ټولنې مخکښ خلك بلل کېږي، د ولس د ټولو اقشارو پر نبض او افکارو تر بل هرچا ښه پوه او پر هغوی برلاسي وي چې رښتیا هم یې په یاد پلاوي کې زیاتول او د هغه مشري ورته سپارل یو ښه او أغېزمن ګام دی، دوی د۴۰کلنو ناورینونو څخه أغېزمتنیا او بیا د هغې چاره ښه درك او ببرته له باطلو افکارو د خلکو بشپړه مغز مینځنه کولای شي.

د طالبانو د غورځنګ له پیله تر اوسه د هغوی په لیکو کې د مشرانو او منسوبینو ګمارنې خورا دقیقې او پر ځای ختلې، هر وخت یې تاکلي مشران له اړوندې دندې پرته د نورو دندو هم بشپړه وړتیا لري چې له أمله یې د پخوانې وخت د منځنۍ سویې مشران هم اوس د لوړې سویې دندې پرمخ وړلای شي او هېڅ وخت په هېڅ ډول شرائطو کې دغه غورځنګ له قحط الرجال سره نه دی مخ شوی، له اشغال را وروستو یې هم د والیانو، کمېسیونونو د مشرانو، نظامي قوماندانانو، فرهنګي فعالینو او تخنیکي غړو پر ځای ګمارنو پر مټ خپل غورځنګ له پرزېدو وروسته بیا ځلي بریالیتوب ته ورساوه.

د ډیپلوماتیکو او سیاسي فعالیتونو له پیل سره او بیا د هغو په جریان کې له شرائطو سره سم وخت پر وخت د قطر دفتر مشرانو او غړو بدلونونه، د مشر په توګه د شېرمحمد عباس ستانکزي صاحب او بیا

ورپسې د ملا صاحب برادر آخند او د دفتر د غړو په توګه د ګوانتانامو د پینځه تنو طالب مشر انو، مولوي أمیرخان متقي، جناب انس حقاني ټاکنه او تازه د بین الأفغاني مذاکراتو لپاره په مذاکراتي ټیم کې بدلونونه هغه څه دي چې لکه ورته په پیل کې ټه وه او بیا یې له أمریکایانو سره یونیم کال موده کې۱۱پراوه مذاکرات په بریالیتوب پر مخ یوړل او د اشغال د خاتمې پر تاریخي ټرون منتج شو، اوس هم له نویو بدلونونو سره تر پخوا لا ورته ټه غښتلې او د بریا چانس یې خواکمن او پراخ شوی.

د بین الأفغاني مذاکراتو/ناستې د طالبانو پلاوي مشرتابه محترم شیخ عبدالحکیم حقاني صاحب حفظه الله د علم، فقاهت او درایت له غوره ملکې او د درک له ګنو غښتلو منابعو څخه برخمن شخص دی، په خپله سلیقه د هېواد تاریخي او جغرافیوي نزاکتونه او حساسیتونه په اسانۍ سره درک او پېژندلی او ورته د حل بریالۍ فرموله موندلی شي.

د اشغال او جګړې له پای ته رسېدو وروسته د طالبانو تر ټولو مهم رسالت او مسئولیت د هېواد والو او خوان نسل فکري پوهنه او روزنه او له فکري اشغال څخه یې د خلاصون چاره ده چې له بین الأفغاني ناستې څخه به ورته لومړنۍ رسېدګي کېږي، نو د دې لپاره هم د شیخ صاحب په څېر یو د هر اړخیز درایت څښتن شخص ته اړتیا وه چې باید په بین الأفغاني مذاکراتو کې (چې د رښتوني ملي لوېې جرګې حیثیت لري) د هېواد د ټولو اقشارو د یو موټي رښتوني ممثل په توګه طالب پلاوی تړې برخمند وي.

بین الأفغاني مذاکرات/ناسته طالبان د ملي کچې جهتونو څخه په دې شرط راغواړي چې د ملي حیثیت په لرلو به له خان پرته د هیڅ ډلې، اداري او جهت استازولي نه کوي او ناسته به له ملیتوب پرته هیڅ جهت نلري، د کابل اداري غړي چې د دې ناستې د سبوتاژ پرلپسې هڅې یې کړې او کوي یې، هغه به هم له دې حیثیت سره پکې ګډون کوي، دغه ناسته د افغانانو ترمنځ د نږدې کېدو، د وخت پر غوښتنو پوره یوې ملي داعیې پر بنسټ د راتلونکي نظام د څرنګوالي، هېواد او ولس لیدلو زیانونو د تلافي او جبران، د هغوی پر وړاندې شته ګواښونو د مخنیوي او د باثباته، ازاد، اباد او خپلواک افغانستان جوړولو په موخه دائرېږي چې دېته پر کتو ښایي ننګونې، څو پراوونه او تر یوې مودې دوام هم ولري.

که څه هم د دغې ناستې نوم مذاکرات او د څېنو په باور به پکې دوه مخالف جهتونه سره مخامخ کېږي، خو محور او موخې یې هماغه دي چې د کورنیو کشالو په اړه یې یوه رښتوني ملي لوېه جرګه لري او د کشالې اړوند جهتونه پکې له خپلو ملي روایتونو سره سم یو له بله تېرېږي، نه دا چې دغه ناسته په رښتیا کومه مذاکره او جوړ جاړی دی.

دا چې له یوې خوا دغه ناسته د ملي کچې جهتونه تشکیلوي او له بلې خوا یې موخې ټولې هغه دي چې په لرغوني افغانستان کې به ورته لوېې جرګې راغوښتل کېدې، له نېکه مرغه بین الأفغاني مذاکرات/ناسته په حقیقت کې له خپل اصالت سره د لوېې جرګې په مانا ده، ۴۰کاله وروسته دغه ملي عنعنه د طالبانو پر لاس یوځل بیا را ژوندۍ کېږي، پر مټ یې د هېواد۴۰کلن ناورین پای مومي، هېواد او ولس مو د ازادۍ د روحیې او خپلواکۍ د ډهنیت پر بنسټ د بهرني اشغال ټغر ټولولو او له هره اړخه د افغانستان باثباته او خپلواک جوړولو له ټکل سره پخوانۍ ازادۍ، خپلواکۍ او برم ته ور ګرځوي او دا به د همدغې ملي وړمه ناستې برکت وي ان شاءالله.

طالبان د سیاست میدان ته هم په لومړي ځل لا په بشپړه ساده ملي جامه کې، پر ملي روایتونو برابر او له خپلواکې ملي داعیې سره خپلو ملي عنعناتو ته ژمن ننوتلي او پر نړیوال ستېج او بیا له أمریکایانو سره۱۱پراوه مذاکراتو کې یې د هغوی رښتونې انځورګري کړې ده، په بین الأفغاني ناسته کې هم چې د دوی پلاوی محوري او د افغانستان د ټولو اقشارو د یو موټي ممثل رول لري او له همدې ناستې د پردې فرهنګ ټغر ټولولو او خپل اصیل افغاني فرهنګ د اعادې تابیانیسي، خپله همدغه ناسته هم د ملي لوېې جرګې ارزښتمن او شهکار روایت په بنه ترسره کېږي.

الله تعالی ته لاس لپه کوو چې دغه ناسته هم له ټولو پراوونو سره بریالۍ پای ته ورسوي او د هېواد، هېوادوالو او ټولو مسلمانو ملتونو لپاره یې د ازادۍ، خپلواکۍ او سوله ایز ژوند زېری او پېلامه وګرځوي.

د کډونو په روزنه کې د قائد پیغمبر ﷺ کردار

م عبدالله

ننۍ عصر کې د اسلام دښمنانو چلونه او فریبونه خورا هر لوري ته متوجه دي، هیوادونه مستعمره دي، د مسلمانانو رهبري په بې ساري ډول کمزوري شوې، مسلمانان په خپل منځ کې په ژبني، قومي او سمتي اختلافاتو سره تیت او پراګنده دي، له اخلاقي لحاظه لویدلي، نو دغسې انحطاط او لویدلي حالت کې د مسلمانانو اساسي کمزوري له دین څخه لرې والی دی.

له بده مرغه مسلمانان د خپلې اسلامي تګلارې د پریښودلو له وجې نن کم څواکه، مغلوب، له آزادۍ بې برخې او د نهیلی په ګرداب کې قرار لري، خو بیا هم مسلمانان کولای شي چې له داسې تپو تیارو او سختو لالهاندیو سره مخه ښه وکړي، دوی لپاره د پیغمبر صلی الله علیه وسلم ځانګړې، خصوصیتونه او لارښوونې د لارې مشالونه دی.

نو لومړی رازو د هغه ﷺ لخوا د صحابه و په روزنه کې عملي حکمت څه و؟ او مور ځنګه کولای شو چې دهغې په رڼا کې، د ننۍ عصر دښمنانو پوځي، فکري او رواني یرغلونو توپانونه مخه ډب کړو؟ دا راز د پیغمبر صلی الله علیه وسلم مسلسله ۲۳ کلنه مبارزه او دعوت، بیا دهغه په لاس روزل شویو شاګردانو څنګه وکولای شول په کمه موده کې د نیمې نړۍ لپاره یو اعجاز لرونکی انقلابي حرکت جوړ شي او دهغې زمانې د استبداد او مطلق العنان سترې طاقتورې امپراطورۍ فارس او روم یې دړې وړې کړې چې له امریکا او روس سره یې تشبیه کېدلای شي!...

زمور خوږ پیغمبر ﷺ د ټول انسانیت لپاره خواخوږی او لارښود رالیږل شوی، هغه زمور لپاره په هر علمي، سیاسي، جهادي او قیادي ډګرونو کې سرلاری وه، یو غوره نمونه او قدوه ده، الله تعالی فرمایي: [لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ] [الأحزاب: ۲۱] په یقیني توګه، ستاسې لپاره د الله تعالی پیغمبر دنیکۍ یو خورا غوره نمونه ده.

څنګه چې د هغه تائید د الله تعالی لخوا شوی و، په هر میدان کې یې ورسره الهي توفیق او مرسته مل وه، د هغه ځانګړی اخلاقي تعامل له

خپلو ملګرو (صحابه) او شاګردانو سره، د مینې او الفت، د ځان ځارولو، فداکاریو فضاء برابروله.

له همدې کبله د هغه ﷺ ژوند د عالم لپاره په علمي ډګر کې، مجاهد لپاره دجهاد په میدان کې، د یو سیاستمدار لپاره په سیاست او د امیر او رهبر لپاره په مشرتوب او رهبری کې غوره نمونه او قدوه ده.

هغه ﷺ د یوې ټولنې په جوړښت او حتی د یو تمدن په جوړولو کې ډېر په اسانه وکولای شول، چې خپل عمل او کړنلارې سره؛ په انفرادي او اجتماعي کې ژوند کې مهم کردار اداء کړي.

همدا وجه وه، چې الله تعالی د ټول انسانیت لپاره استازی او د رسالت اداء کولو لپاره په ګډو ځانګړنو او میزاتو ښایسته ګرځولی و، د هغه هر عمل، وینا او حکم د تیاره ملتونو لپاره رڼا او مشال وګرځېدل، نو راځو د پېغمبر ﷺ په سیرت کې ډېر څه پیدا کولای شو چې زمونږ لپاره درس، وعظ او عبرت شي او د هغې په خپلولو سره د اسلامي امت مات شوکت اعاده کړو.

غوره انتخاب (ټاکنه)

په لومړي سر کې راځو د کدرونو او اتلانو په روزنه کې اساسي راز، غوره انتخاب او ټاکنه ده، په پوره باور سره ویلای شم، چې د هغه مناسب او سمه ټاکنه وظایفو ته په سولییز او جګړییز حالتونو کې یواځنی د کامیابی راز دا ګڼل کیږي، چې هغه ﷺ په ډېره دقیقه توګه یو وار خپل ملګري پېژندل مطلب دا چې د اسلامي ټولنې جوړښت لپاره د هغوی هر ډول مزایا او خصوصیتونه معلومول اړین و، ګویا دا د ټولنې غوښتنه وه او په علیاء مصالحو او د مسلمانانو خیر پورې تړلې خبره وه.

د عیبونو تداوي :

هغه ﷺ به ددې ترڅنګ د هر صحابي عیبونه هم پېژندل، مګر په هغې به یې له ډېرې حیاء ځان ناخبره اچوه، هر وخت به یې په صحابه و کې غوره صفات راڅرګندول، صحابه و ته به یې هم د خلکو په عیبونو او نقصانونو د پردې اچولو او ځان ناګاره کولو امر کاوه او ورسره به یې دوی ته دخپلو نورو وړتیو د ښو خصلتونو او مناقبو تذکیر پداسې ډول تلقین کاوه چې پر ځانګړنو یې تعجب وښودل شي یا تقدیر شي.

د هغه ﷺ دا ډېر ښایسته اخلاق او سلوک و چې ټول عمر به یې هم که په یو چا کې بدخصلت لیده، د هغه سړي د ستاینې سره - سره به یې په ډېر حکمت، نرم نصیحت او پلرنی شفقت په خبر به یې د بدو اصلاح او تداوي کوله.

دغې نقشې او حکیمانه کړنلارې په ټولنه کې ډېر مېرنیان او سړي وزېرول، هغه ﷺ خلک ماتول نه، بلکې شوټ او شل یې سمول، نه یې هم بربادول، البته د حال او راتلونکې دواړو غمه یې کوله، چې د هغه د ښو ځانګړتیاوو په تذکیر سره به د هغوی عیبونه کمزوري کېدل، ورځ تربلې به کمېدل خو چې د ابد لپاره به یې تري کډه وکړه.

پېغمبر صلی الله علیه وسلم دا ادارک لاره چې هر انسان دخلقت له مخې خامخا یو نقص لري، بد او ښه صفات لري خو د انسان شرافت هله معلومیږي چې په مخ کې یې دچا عیبونه یاد شي، مور یا گورو چې هغه بیا څه کوي؟ هغه ﷺ به د یو چا د منفي اړخونو بحث دهغه په مثبتو صفاتو اړوه، چې هسې نه خدای مکړه هغه ته د ابد لپاه کنځلې او پېغور شي.

د مقام او رتبې له مخې مناسب استخدام

د یو حرکت او نهضت په اساساتو کې دا هم ده چې څنګه وکولای شي اهل کار خلک په مناسبو ځایونو کې استخدام کاندي او هر چاته په خپل منزلت او مقام ورکولو سره وړ مسئولیت متوجه کړي، څنګه چې حدیث کې راځي:

«أَنْزِلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ» ژ: یعنې خلکو ته دهغوی د منزلت، منصب او مقام سره سم د دین، علم، او شرافت ته په کتلو مناسب سلوک او تعامل وکړئ!

همدا تعامل د پېغمبر صلی الله علیه وسلم د صحابه ترمنځ موجود و، څوک چې په مسلمانانو کې شتمن و، مسلمانانو یې له مال څخه ګټه ولیده، هغه سړی به یې سختو جنګونو او اتلولي ښودلو ته نه وړاندې کاوه.

څوک چې په رهبري او مشرۍ ځانګړي و، هغوی یې د ټولیو او غزواتو لپاره امیران ګمارلي و.

څوک چې په ځانې زړورتیا او باتوری غښتلي و، مګر د مشرتوب صلاحیت یې نه درلود هغوی یې د زړورتیا په لومړنیو مبارزینو کې وړاندې کړل، یا یې د فداکاریو لپاره د یوسرتیري په توګه دنده سرته رسوله، ځینو هغو صحابه و چې پخې رایې درلودې، د ژور فکر خاوندان و؛ هغوی څخه یې د رایو، تجربو او مشورو په اخیستلو کې ګټه اخیسته، کوم صحابي چې د قوي اشعارو او بلیغو اورژبو ویناوو د مبارزې لیاقت درلود، له هغوی څخه مسلمانانو په شعر او بیان، مدح او اعلام کې ګټه پورته کړه او همداسې نور...

پېغمبر صلی الله علیه وسلم دهجرت په اووم هجري کال د حدیبیې له صلحې وروسته چې کله عمرة القضاء کوله، مکه مکرمه کې یې د خالد بن ولید ورور ولید څخه پوښتنه وکړه: خالد چېرې دی؟ بیا هغه ﷺ ورته وفرمایل: «مَا مِثْلُ خالد یجهل الإسلام ولو کانت نکایته وحده مع المسلمین علی المشرکین لکان خیرا له ولقدمناه علی غیره». دخالد په څېر سړی دې ولې په اسلام سر نه خلاصوي! که چېرته هغه خپله دښمني په مشرکانو باندې له مسلمانانو سره ملګرې کړې وای، دده لپاره به دا غوره وه او مور به هغه په نورو وړاندې کړی و.

بیا ولید بن ولید خپل ورور خالد رضي الله عنهما ته په دې اړه ولیکل چې بیا همدا د هغه مدیني منورې ته د اسلام راوړلو لپاره د هجرت سبب وګرځید.

دهجرت اتم کال د صفر میاشت لومړی نېټه وه چې خالد ﷺ هجرت وکړ، هغه ﷺ وایي: کله چې زه په پیغمبر ﷺ باندې ورغلم ، ما په هغه سلام واچوه، هغه په وړین تندي ځواب راکړ، نو ما اسلام راوړ، دحق ګواهي مې وویله، بیا هغه وفرمایل: (قد کنت أری لک عقلاً رجوتُ ألا یسلمك إلا الی خیر). ما په تا کې داسې عقل لیده، زما امید و چې تا به یواځې خیر ته تسلیم کړي. ما ورته وویل: ما ته د هغو ګناهونو ښښنه وغواړه کوم چې ما د الله تعالی په لاره کې خنډونه اچولي، نو هغه وفرمایل: اسلام مخکینې هرڅه محوه کوي، ما ورته وویل: اې د الله رسوله، په هغو به هم (ښښنه) وي؟ هغه ﷺ وویل: اللهم اغفر لخالد بن الولید کل ما أوضع فیه من صد عن سبیلك... فو الله ما کان رسول الله ﷺ یوم أسلمتُ یعدل بي أحداً من أصحابه فیما یحزبه). یا الله ته خالد ته د هر هغه خنډ معافي وکړه چې ستا په لاره یې اچولي... نو قسم په الله چې کله ما اسلام راوړ، هغه څه چې هغه ﷺ یې خوروه او ضرر یې ورته رساوه. هغې ته په (وړاندې کولو کې یې) زما او نورو صحابه و ترمنځ توپیر نه کاوه. کنز العمال (۲۳/ ۷۳، طبقات ابن سعد ۴-۵۲)

پیغمبر صلی الله علیه وسلم د خالد له اسلام راوړلو وروسته هغه ته دجګړې قومنده ورکړه، څنګه چې د خالد په اړه ویل کیږي ، دغسې عمرو بن العاص رضي الله عنه سره هم ښه تعامل وشو، کله چې هغوی دواړه مدیني منورې ته د اسلام راوړلو لپاره راغلل، پیغمبر صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل: ألقتْ إلیکم مکة أفلاذ کبدها. تاسې ته مکې دخپل جګر ټرانګې واچولې، یعنې مکه مکرمه ستاسې پسې جګرخونې شوه.

نو همغه و چې خالد ﷺ ته یې د ډېرو مشرانو صحابه و په شتون کې چې په اسلام کې ترې هم دمخه و، د جګړې رهبري ورکړه، څکه چې هغه ددې وړ و.

دغه راز عثمان ﷺ شتمن و، مسلمانانو ته یې له ثروت او شتمنۍ څخه ګټه ورسوله، هغه ﷺ د خرما دصفا کولو لپاره په شل زره روپو دخرماو خورولو او وچولو منډیې وپېرله، هم یې د مدیني منورې مشهوره څاه (بئر رومة) وپېرله. دغه راز یې مدیني منورې څخه غزوه تبوک ته روان لښکر، کوم چې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم په قیادت کې و او په شام کې د رومي سترو لښکر سره یې جګړه کېدونکې وه، بشپړ تجهیز وکړ، مورد نه دي اوربدلي چې پیغمبر صلی الله علیه وسلم دې عثمان ﷺ چېرته پهلوانانو ته په غبرګ وروستلو لپاره مخکې کړی وي، بلکې د هر صحابي خپل مقام او رتبه یې پېژندله ، مناسب تعامل یې ورسره درلود.

حسان بن ثابت ﷺ بلیغ شاعر و، مسلمانانو ته د هغه له دغه وړتیا څخه ګټه ورسېده، خو پیغمبر ﷺ هغه د جګړې په وخت کې له ښځو سره د هغوی ساتنې لپاره پرېښود، څکه چې هغه د جګړې نه و.

د ډېرو صحابه و د زړورتیا نوم لګېده، مګر هغوی په لښکر کې یواځې د سپاهي په توګه جهاد

کاوه، هغوی ته د مشری او رهبری کوم منصب ونه سپارل شو، څکه دوی غوره سپاهیان و، البته څانګړي پیاوړي رهبران نه و.

صحابه و منځ کې چې څوک په لیک لوست ښه پوهیدل، دوی ته د وحي لیکلو وظیفه له غاړې وه، هم ګنو امراو او پاچایانو ته محررین و.

څوک چې پکې اداریان، دعوتګر، عشر-او زکات ټولوونکي ، قاضیان و، پیغمبر ﷺ هر یو په مناسبه وړتیا مامورین وګرځول.

دمنصب غوښتونکو سره تعامل

چا چې په خپله د مسئولیت او منصب غوښتنه کړې وه، هغوی ته یې نه یواځې په نرمه څواب کړل، بلکې لامل یې هم ورته په ګوته کړ.

ابوذر غفاري ﷺ یو ورځ وویل : اې دالله رسوله! ته موږ نه کاروې؟ نو نبي ﷺ په خپلو لاسونو د ابو ذر اوږې وټپولې، بیا یې وویل: «يَا أَبَا ذَرٍّ، إِنَّكَ ضَعِيفٌ، وَإِنَّهَا أَمَانَةُ، وَإِنَّهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ خِزْيٌ وَنَدَامَةٌ، إِلَّا مَنْ أَخَذَهَا بِحَقِّهَا، وَأَدَّى الَّذِي عَلَيْهِ فِيهَا» صحیح مسلم (۳/ ۱٤٥٧) اې ابا ذره، ته کم څواکه یې او دا یو امانت ده او دا به د قیامت په ورځ ذلت او پښیمانتیا وي، مګر (هغه چا ته به ذلت نه وي) چې په صداقت او په رښتینولي یې ونیوله او هغسې یې اداء کړه چې څنګه پرې لازمه وه.

موسی اشعري ﷺ څخه روایت دی، فرمایي: زه او زما تره څامن پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته ورغلو، هلته یوسړي وویل: اې د الله رسوله! په هغو واکونو او بستونو کې چې تاته الله تعالی درکړي، موږ امیران کړه، بل صحابي هم دې ته ورته خبره وکړه، نو پیغمبر ﷺ وفرمایل: ((إِنَّا وَاللهِ لاَ نُوَلِّي هَذَا العَمَلَ أَحَداً سَأَلَهُ ، أَوْ أَحَداً حَرَصَ عَلَيْهِ)) متفقٌ عَلَيْهِ. موږ قسم په الله هغه چا ته مسئولیت نه ورکوو چې خپله یې غوښتنه کوي یا هغه څوک چې شوق یې لري.

د پیغمبر ﷺ دغه حکیم اسلوب چې هغه د صحابه و سره ښه تعامل درلود ، دهریوه صحابي لپاره یې خپل مقام پېژنده ، او زړه کې یې ځای ورکړی و، ددې لامل شو چې هر صحابي هغه ته درناوی درلود او دهغه خبره یې نه غورځوله او دهغه په تګلاره او کړنلاره ترپایه ثابت قدمه و.

دغه راز د بدو خصلیتونو پرځای یې د هغوی ښېګڼو او مثبتو ته ترجیح ورکوله، له همدې کبله له هره لوري بدیو ته د پای ټکی کیښودل شو ګویا یوه داسې ټولنه یې عیاره کړه چې په اسلام رسولو کې بادرکه، بامسئولیته وه او د هر ډول سختیو، کړاوونو برداشت او تحمل یې درلود، چې په نتیجه کې یې همدغو ملنګانو وکولای شول چې د قیصر- او کسرى مانۍ ونړوي او له ختیځه تر لویدیځه د اسلام مبارک دین ورسوي.

لویدیځ کې بیا د توهینونو لړۍ او د مسلمانو حاکمانو دردوونکې چوپتیا

داګست په ۲۸ مې نېټې د سویدن په مالمو ښار کې څو کسیز اړخوا اسلام دښمنو شریرو بدبختانو د قرآنکریم بې حرمتي وکړه او ددې پېښې نه لږ وروسته بیا د ناروې په پلازمېنې اوسلو کې هم یوې مېرمنې د قرآنکریم د بې حرمتۍ ناپاکه جسارت وکړ چې پر ضد یې په ناروې کې سختې مظاهرې وشوې او په اسلامي نړۍ کې هم ددې دواړو پېښو پر ضد د عامو مسلمانانو له لورې سخت عکس العمل رامخې ته شو خو داچې پر اسلامي نړۍ د مسلطو حاکمانو او اسلامي کانفرانس له لورې څه عکس العمل رامخې ته نه شو نو دچارلي ایبدو په نوم له فرانسې نه خپرېدونکې دزماني بدنامې جریدې هم یوځل بیا دستر پېغمبر حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم لوی شان ته د سپکاوي او د ټولې نړۍ د مسلمانانو د زړونو د دردولو په موخه کارټونونه خپاره کړل.

دا همغه جریده ده چې له دې وړاندې یې په ۲۰۱۵م کال کې هم خپل خباثت څرګند کړی او کارټونونه خپاره کړي وو چې په ټولې نړۍ کې یې د مسلمانانو سخته غصه راپارولې وه او د جریدې د بدبخت مدیر اومشر کارټونیست په شمول د جریدې کار کونکي دخپل دې ناوړه عمل په سزا رسېدلي وو.

د ۲۰۱۵م کال د جنوري په ۷ مې نېټې دوه وروڼو سعد کواچي اوشریف کواچي د جریدې په دفتر برید وکړ او د جریدې د بدبخت مدیر ۴ کارټونستانو او ۲ لیکوالانو په په شمول یې ۱۲ تنان ووژل چې پرې د ټولې نړۍ د مسلمانانو زړونه یخ شول.

د اسلام ستر پېغمبر ته د سپکاوي په موخه ددې کارټونونو د خپرېدا له امله د نړۍ کابو ۲ ملیارده مسلمانانو ته په روانې لحاظ سخت تکلیف رسېدلی دی؛ زړونه یې سخت درد بدلي دي خو

لویدیځوال دا دبیان آزادي بولي او د لویدیځ دولتونه د داسې شریرو او وران کارو وګړو او رسنیو دکړنو نه دفاع کوي؛ قانوني مصئونیت اوامتیازات ورکوي او له همدې لارې یې داسې کړنو ته لاز یات هڅوي.

په لویدیځ کې هیڅا ددې ناوړه عمل سره خپل مخالفت نه و څرګند کړی، پوپ فرانسس یواځنی هغه تن و چې ددې کارتونونو دخپرولو غندنه یې کړی وه او ویلي یې وو چې موږ تل دبیان د آزادی نه دفاع کړیده خو دبیان دآزادی هم څه حدود وي؛ دکوم مذهب سپکاوی هیڅ ښه کار ندی.

پکار دا وه چې دنړی ټولو مسیحیانو دپوپ ددې وینا هر کلی او دهرمذهب مقدساتو ته دسپکاوي دمخنیوي لپاره یې دقوانینو جوړولو غوښتنه کړی وای.

خو متأسفانه چې لویدیځ دپوپ وینا استقبال نکړه بلکې برعکس ورسره په عمل کې ټولو خپل مخالفت ښکاره کړ او دبرتانې ولسمشر ډیویډ کیمرون ووېل : د پوپ څرګندونو سره متفق ندی ځکه چې رسنۍ دهر ډول موادو په خپرولو کې ازادې دي، که څه هم دسپکاوي ارخ پکې وي.

دا دلویدیځ تش په نامه هغه رونړ اندې او سیکولر ټولنه ده چې دمسلمانانو زړونو ته دردرسولو یوه موکه هم له لاسه نه ورکوي؛ داسلام دشعایرو او اسلامي مقدساتو ته سپکاوي ته پکې خلک هڅول کېږي.

دا ټولنه تش په نامه رونړ اندې او سیکولر ده؛ په حقیقت کې سخته متعصبه او متشدده ټولنه ده؛ داسلام او مسلمانانو سره دښمني یې له حدودو وتلې ده؛ ددوئ قلمونه او ژبې چې د اسلام، مسلمانانو او اسلامي شعایرو پر ضد کارول کېږي پکې دهیڅ اصولو او مقرراتو څانونه پابند نه ګڼي.

دچارلي ایبډو اداري اعتراف کړیدی چې په ۲۰۱۵م کال کې ددې جریدې پر دفتر دحملې نه پس تر ې په مسلسل ډول دکارتونونو دبیا خپرولو غوښتنه شویده خو مو تر ې انکار کاوه؛ زموږ انکار له دې امله نه و چې کومه قانوني ستونزه مو لرله؛ قانون موږ ته دهرڅه خپرولو اجازه راکوي؛ بلکې له دې امله مو نه خپرول چې چندان ارتیا مو نه محسوسوله خو اوس چې دچارلي هیبډو په دفتر دحمله کوونکو سره دمرسته کونکو پر ضد دوسیه سپړل کېږي نو تر ې وړاندې ددې کارتونونو بیاخپرول (نعوذ بالله من ذلک) اړین و.

محترمو لوستوالو وګورئ! ددې نه دلویدیځ اسلام دښمني ډېره ښه معلومېدای شي چې دجریدې خوښه وي او که نه دعامو لویدیځوالو غوښتنه ده چې بیادې داسلام دستر پیغمبر توهین وشي او بیا دې د ۲ ملیارده مسلمانانو زړونه زخمي کړای شي.

دجریدې اداره وایي : قانون موږ نه منع کوي یانې دلویدیځ په قانون کې دچا دمذهب؛ دمذهبي شعایرو او مذهبي اشخاصو سپکاوی هیڅ بد کار ندی چې پرې چاته سزا ورکړل شي.

داځومره دتعجب وړ خبره ده چې په همدې لویدیځ کې که چا بل چاته نېغ نېغ وکتل او پرې شکایت وشو چې دده له کتلو نه ماته روانې تکلیف ورسېدلو نو دغه

کتونکی مجرم ګڼل کېږي او قانون ورته سزا ورکوي خو که بل لور ته ملیاردونو انسانانو ته تکلیف رسېږي نو دا عمل جرم نه دی؛ بس همدا دلویدیځ بشر دوستي ده او همدا يې انساني مساوات دی.

دامام مالک رحمه الله تعالی نه چا پوښتنه وکړه چې که د رسول الله صلی الله علیه وسلم شان ته څوک سپکاوی وکړي نو مسلمان باید څه وکړي؟ هغه وفرمایل باید انتقام يې واخلي.

سائل بیا سوال وکړ چې که مسلمانان د انتقام اخستلو توان ونلري؟ امام وفرمایل بیا مسلمان ملت ته مرګ پکار دی. (یانې سپکاوی کونکی چې ژوندی وي امت دژوند حق نه لري)

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده و ولده والناس اجمعین ژباړه په تاسې څوک (کامل) مومن کېدای نه شي ترڅو چې ځه هغه ته د پلار، بچي او ټولو خلکو نه زیات محبوب نه شم. مسلمان که هرڅومره په عملي لحاظ ضعیف شي بیا هم د الله تعالی نه پس د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دده مینه له بل هرچا زیاته وي نو مسلمان که د ډېر زیات ګناهګار وي خو د رسول الله صلی الله علیه وسلم شان اقدس ته سپکاوی نه شي زغملی او که څوک سپکاوی وکړي نو هر مسلمان تر ډې انتقام اخستل او پدې لار کې سرجاړول دخپل ځان لپاره لوی سعادت ګڼي؛ په لویدیځ کې چې کوم بدبخت سپکاوی وکړي نو ټول عام مسلمانان خپل غم، درد او دخپل توان سره سم عکس العمل ښکاره کوي خو متأسفانه چې داسلامي نړۍ حاکمه طبقه بیا پداسې وختونو کې له ځانونو ګونګ شیطانان جوړ کړي وي.

قرآنکریم، داسلام ستر پېغمبر او داسلام شعایرو ته دسپکاوي د پېښو پر مهال پر اسلامي نړۍ دمسلطو حاکمانو چوپتیا ډېره دردونکي وي؛ بس یو حاکم نیم کمزوری انفرادي عکس العمل ښکاره کړي او همدا دخپل مسئولیت ادا کېدل وګڼي.

که داسلامي نړۍ حاکمانو په اتفاق او پوره قوت دسپکاوي دلړۍ دمخنیوي خبره دملګرو ملتونو اداړې کې راپورته کړی او په پوره اهتمام يې تعقیب کړی وای ډېر دمخه به ددې لپاره قانون سازي شوی او دتل لپاره به دداسې پېښو مخه نیول شوی وای.

اوس ددې وخت دی چې ددې هدف لپاره اسلامي کانفرانس عاجله غونډه جوړه کړي او پکې دټولې اسلامي نړۍ لومړي وزیران او ولسمشران ګډون وکړي او په ډېر قوت سره له ټولې نړۍ نه دهر مذهب مقدساتو ته دسپکاوي دمخنیوي لپاره دقانون سازی غوښتنه او دفرانسې نه په ځانګړي ډول په چارلي ایبدو دبندیز غوښتنه وکړي؛ فرانسه یابل هېواد که ددې غوښتنې سره مخالفت ښکاره کوي نو ټول دې په اتفاق ورسره د دیپلوماتیکو اړیکو دپرې کولو پرېکړه وکړي ترڅو په عمل کې لویدیځ ته دا ښکاره شي چې درسول الله صلی الله علیه وسلم ذات اقدس مسلمانانو ته دومره محبوب دی چې له هرڅه پرې تېر دي.

د اُحد په غزا کې د عاشقانو سيالي

ژباړن:عبدالرحيم راشد

د احد په غزا کې د عاشقانو او مينه کوونکو لپاره لوی امتحان و، امام مسلم رحمه الله په خپل کتاب صحيح مسلم کې د انس بن مالک رحمه الله څخه روايت ذکر کړی دی، وايي:

کله چې د احد په غزا کې مشرکان غالبه شوه، د مسلمانانو څينو ډلو د تېښتې لاره خپله کړه او څيني ډلې بيا ووژل شوې، بيا نو نبي کريم صلي الله عليه وسلم يواځې پاتې شو، هيڅوک ورسره نه و، مګر اووه(۷) تنه انصار او يو(۱) تن مهاجر صحابي ورسره موجود و.

د مشرکينو يوې ډلې د نبي صلي الله عليه وسلم لوري ته حرکت وکړ او يو له بل څخه يې وړاندي والی کاوه، ترڅو رسول الله صلي الله عليه وسلم شهيد کړي.

انس رضي الله عنه فرمايي: کله چې رسول الله صلي الله عليه وسلم مشرکين وليدل چې د ده لوري ته را روان دي، نو د هغه اتو(۸) تنو صحابه کرامو لوري ته يې وکتل او ورته يې وفرمايل: څوک چې له ما څخه دغه مشرکين منع کړي، نو هغه به په جنت کې زما ملګری وي، کله چې هغوی د پيغمبر صلي الله عليه وسلم دا زېری واورېدی له انصارو څخه يو تن را وړاندي شو ، مشرکين يې رسول الله صلي الله عليه وسلم ته نه پرېښودل او تر هغه پورې وجنګېدی، چې شهيد شو.

مشرکان د بل ځل لپاره بيا رسول الله صلي الله عليه وسلم ته را وړاندي شول، رسول الله صلي الله عليه وسلم خپلو ملګرو ته وکتل او ويې ويل: څوک چې دغه مشرکين زما څخه منع کړي، هغه په جنت کې زما ملګری دی، بيا بل صحابي ور وړاندي شو او له مشرکينو سره وجنګېدی، ترڅو چې شهيد کړل شو او هرځلې چې مشرکانو د رسول الله صلي الله عليه وسلم لوري ته د حملې هوډ کاوه، رسول الله صلي الله عليه وسلم به خپلو ملګرو ته وکتل او وبه يې ويل: څوک چې هغه (مشرکان) له ما څخه منع کړي د هغه بدله جنت دی، تول اووه(۷) سره صحابه په نوبت سره جنګېدل، تر هغو چې د رسول الله صلي الله عليه وسلم په وړاندي شهيدان شول.

هغوی دا کار جنت ته د داخلېدو لپاره او د افسوس او پښېمانۍ د ورځې د شر او بدۍ له وېرې څخه ترسره کړ.

کله چې الله جل جلا له د هغوی سرښندنه او فداکاري ولیدل، نو هغوی یې د قیامت د ورځې له شر او بدۍ څخه وساتل او هغوی ته یې خندېدونکې څېره او خوشحاله زړه ور په برخه کړ.

الله تعالی فرمایي: " وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا (١٢) مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا (١٣) وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا (١٤) وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِآنِيَةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا (١٥) قَوَارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا (١٦) وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا (١٧) عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا (١٨) وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنْثُورًا (١٩) وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا (٢٠) عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا (٢١) إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا (٢٢) " [سورت انسان ١٢ــ ٢٢]

ژباړه: نو الله تعالی به دوی د هغې ورځې له شر څخه وژغوري او دوی ته به ترو تازګي او خوشحالي ورکړي او د هغو د صبر په بدل کې به جنت او ورېښمیني جامې ورکړي. هلته به هغوي پر لوړو تختونو باندې تکیه وهلي ناست وي، نه به یې د لمر ګرمي په تکلیف کړي او نه ساړه.

د جنت څانګې به پرې را ټیټې سوې سیوری کوونکي وي او د هغه میوې به هر وخت د هغوی په وس کې وي (چې څنګه غواړي، ویې شکوي)؛ د هغو مخې ته به د سپینو زرو لوبنې او د بنیښو ګیلاسونه ګرځول کیږي؛ بنیښې، هم هغه چې د سپینو زرو په ډول به وي او هغه به (د جنت خدمتګارانو) په سمه اندازه برابر ډک کړي وي.

په هغو به هلته د شرابو داسې جامونه وځښل شي چې زنجبیل (شوند) به پکې ګډ شوي وي؛

دا به د جنت یوه چینه وي چې سلسبیل ورته ویل کیږي. او د هغو د خدمت لپاره به داسې هلکان ګرځي، راګرځي چې تل به په هلکتوب کې وي، که ته هغوی وویني، نو ګومان به وکړې چې خورې ورې ملغلري دي. هلته چې ته هري خوا ته نظر واچوې، سراسر نعمتونه او د یو لوی سلطنت رنګ، رونق به دي تر سترګو شي. پر هغو باندې به د نریو ورېښمو شنه جامه پرته او د اطلس او د پرېږو ورېښمو جامې به یې وي، هغو ته به د سپینو زرو ینګړې واچول شي او د هغو رب به ورباندې ډېر زیات پاک شراب وځښي. دا ستاسې مکافات دي او ستاسې هاند او هڅه د قدر وړ ده.

نو دغو اوو(٧) تنو صحابه کرامو خپل روحونه لوی څښتن تعالی ته ډالۍ کړه، نو اوس هغوی د جنت پر تختونو سر ببره ناست او پاچاهان دي، هر څوک چې له الله عزوجل سره رښتینولي وکړي، نو الله عزوجل د هغه د رښتینولۍ بدله پوره ورکوي.

هغوی پاچاهان دي پر تختونو ناست دي او د هغوی جامه د زرغون ، نرم توکر او ورېښمو څخه

جوړي دي، همدارنګه يې(خوندور) خواړه دي او د هغوی د بدن د خولو بوی د هغه خالص مشک په ډول دی چې بل شی نه وي ورسره ګډ شوی او د هغوی اشتها د خوراک په خوړولو سره تل جاري وي.

هلته د جنتي انسان څخه ګندګي، بولي، ګرنګ او د خولې لاړي نه وي او هغوی خپل پالونکی د خپل سر دپاسه داسي ويني لکه څنګه چې انسان سپوږمی د خپل سر دپاسه ويني.

ایا تا د ایمان د اواز کوونکي ږغ اورېدلی؟ چې د تل پاته جنت څخه خبر ورکوي:

ای جنتیانو! ستاسو لپاره ستا د څښتن له لوري وعده شوې ده او الله تعالی خپله وعده حتمي پوره کوي.

جنتیان به ووایي: ایا زموږ څېري دي روښانه او څلېدونکي نه دي ګرځولي؟ همدارنګه زموږ نېک اعمال دي د ترازو په تله کې درانه نه کړل او همدرانګه دې موږ جنت ته داخل نه کړو او دوزخ څخه دې ونه ژغورولو؟

الله تعالی به ورته وفرمايي:

ستا زما سره يوه وعده سته، چې په خپل رحمت او مهربانی سره اوس هغه تاسو ته در کوم، نو په دغه وخت کي الله سبحانه وتعالی خپل ذات د حجاب (پردو) له لیري کولو وروسته را څرګند کړي. (دغه روایت امام مسلم رحمه الله په خپل کتاب صحیح مسلم کي ذکر کړی دی).

په الله تعالی سوګند که په جنت کي د الله جل جلا له دیدار نه وای، جنت هغوی ته خوښ نه وو، سوګند په الله تعالی چې په دې دنیا کې خوندور او غوره څیز د بنده شوق د الله عزوجل دیدار ته بل غوره شی نسته.

د جنت شوقیان د خپل څښتن سره پټ رازونه او خبري لري، هغوی زموږ په ډول انسانان دي، کله چې د خطاء او د ګناه مرتکب کیږي(او هر د آدم زوی یعني انسان خطاء کوونکی دی) مګر دوی توبې او د الله تعالی څخه د بخښني غوښتلو باندي تلوار کوي او د عزیز او جبار څښتن وېره پر هغوی غالبه سي.

هغوی نېکان دي کله چې ګناه تري صادره سي، بغلونه د خوب له بسترو څخه جلا کړي او کله چې د الله تعالی نوم یاد سي د هغوی زړونه ووېرېږي.

خپل قدمونه (پښې) یې د محراب سره محکمه او ثابتي کړي دي او خپل حاجتونه یې د الله تعالی دربار ته یې وړاندي کړي وي، د بخښونکي او توبه قبلونکي ذات د بخښني لپاره هغوی په خپلو محرابونو کي نېکمرغه دي، تر هغو کسانو چې د لهو او لعب (ساتېري) په مېدانونو کي د نېکمرغی احساس کوي.

ای مسلمانه وروره او خوري!

که چیري ستا سترګي هغوی چې کوم موقف (درجې) کي دي وويني، بیا یې هم خپل لاسونه یې د هغه لوی څښتن عزوجل لوري ته اوچت نیولي

وي، چې په هغوی رحم وکړي. تعجب بـه وکـړې، چې د دومره رتبې سره دومره عاجزي او زاری کول!

او د هغه لـوی څښـتن پـه حضـور کـې بـه د عاجزی کوونکي او خوار کس څخه پرته بل څوک ونه وینې.

او بـل تاسـو وینـئ، چـې هغـوی پـه خپلـو ګنـاهونو اوښـکي تویـوي او زمزمـه (فریـاد، ژړا) کوي او وینئ، چې پـه محـراب کـې يـې اوښـکي جاري دي په داسي حال کي چې بیا پـه جنـت کـې خوشـحاله او خـوښ دي پـه نعمتونـو کـې آواز کوونکي دي:

ای لویه څښتنه! ای لویه څښـتنه! مـوږ سـتا بنده ګان یو او پرته له تا څخه بل څیـز نـه لټـوو او ته په هغه پوه يې او موږ حاضر سوي یو، چې له تا څخه غوښتنه وکړو، د کوم څیز چې ته يې اهل يـې ځکه ته يې چې بخشش او انعام ورکوې، ته د لوی ذات خاوند يې او له موږ څخه به هیڅـوک لـه تـا بې پروا نه سي کېدلای او موږ لره له تا څخه صـبر نسـته، چـې پـه هغـه سره خپـل خـان تـه ډاډګېرنـه ورکړو او پرته له تا څخه چې څوک پر موږ بانـدي غوسه وکړي، په هغه صورت کـې چـې تـه د خپـل بنده څخـه خوشـحاله واوسـې هـیڅ بـاک او پـروا نسته .

نو الله تعالی لره پاکي ده، چې دغه موقف او درجې د بېلګې په توګه: د حشـر د ورځـې موقـف، هغه ورځ چې جبار الله عزوجل پـه هغـه ورځ کـې نړۍ کیږي او په خپلو ملائکو فخر کـوي او هغـه څښتن د کرم او احسان کوونکی ذات دی.

الله تعالی وایي: زما بنـده زمـا حضـور تـه د محبت او مینې له مخې حاضر سـوی دی او زه پـر هغوی احسان او ښه کرم کـوونکی یـم، تـو تـاسي شـاهدان ګرځـوم، چـې د دوی ګناهونـه مـې ور وبخښل او د کوم څیز چې دوی يـې امیـد او هیلـه درلوده هغوی ته مې ورکړه.

د خپلو نفسونو سره سخته محاسبه وکړئ او هغوی(نفسونه) د زجر او ترټلو په ژبو نېـک کـړئ او د ابلیس سره د جګړې لپاره راپورته سئ.

هغوی پوه سوي وه، چـې زمـوږ لـوی دښـمن ابلیس دی، هغه دښمن چـې خپـل خـان يـې تـر آدم علیه السلام غوره وبلی، چې آدم علیـه السـلام تـه سـجده وکـړي، لـه هغـه وروسـته يـې د آدم علیـه السلام سره چل او فریب وکړ او هغه يې لـه جنـت څخه را وایستی. او سوګند يې یاد کړ، چې د ډېـرو لږو (انسانانو) پرتـه بـه نـور د هلاکـت کنـدي تـه ورټېلوهم.

ابلیس به هیڅکله په ګناه کولو سره له هغوی څخه خوشحاله نه سي، خو هغـوی عجیبـه خلـک دي، کله چې شپې خپله تـوره پـرده وغـوړوي، نـو هغوی ټوله شپه رڼه تېره کړي او د خپلـو ګنـاهونو صفحې مطالعه کړي، عاجزي غوره کړي او د خپـل محبوب او مهربان څښتن دروازه وټکـوي او هغـه ته عذر وړاندي کړي.

اخځلیک: " د جنت شوقیان " مخ: ۷۲.

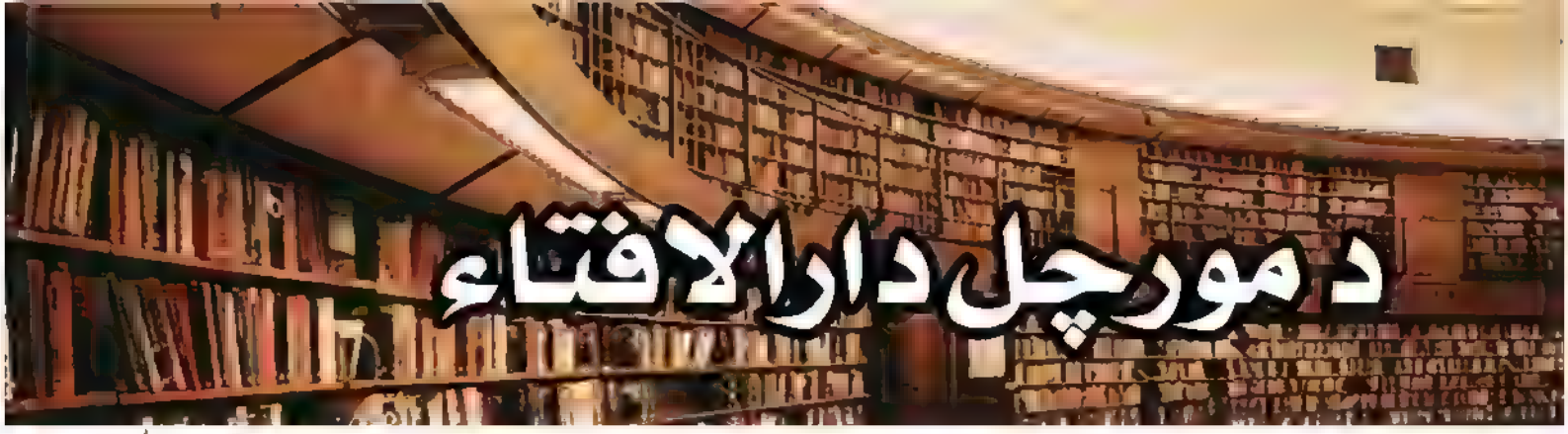

آيا ديوپاچا تصوير ته سر ټيټول شرعا روا دي؟

الاستفتاء: محترم مفتی صاحب ! مایوخه خلګ ولیدل چې دازادی په ورځ یې یوتصویرته داکرام په ډول سر ټیټول ایا داعمل شرعا دیوه داسي چال لپاره روا ده چې خان مسلمان ګڼي ؟حمید

الجواب حامدا ومصليا وبعد:که چېرې یې دغه سرټیټول درکوع په اندازه وي اوپه دي عمل باندي مقصود دهغه بت یا تصویر تعظیم وي نوبیاخو دتعظیم لغیرالله لامله چې دعبادت په ډول وشي دا دشرک عمل ګڼل کېږي، زمونږ ځینې کتابونه مطلقا انحناء [سرټیټول] دمجوسوعمل ګڼي.

في المحيط البرهاني ٣٩٦\٥ وإن سجد بنية العادة للسلطان أو لم تحضره النية، فقد كفر

....الانحناء للسلطان أو لغيره، وإنه مكروه؛ لأنه تشبه بفعل المجوس.

وفي ردالمحتار :وفي الظهيرية يكفر بالسجدة مطلقا وفي الزاهدي الإيماء في السلام إلى قريب الركوع كالسجود وفي المحيط أنه يكره الانحناء للسلطان وغيره اه . باب الاستبرا ٣٨٣\٦

وفي الفتاوى الهندية : الانحناء للسلطان أو لغيره مكروه لأنه يشبه فعل المجوس كذا في جواهر الأخلاطي.

وقال البجيرمي في حاشيته : الانحناء لمخلوق كما يفعل عند ملاقاة العظماء حرام عند الإطلاق أو قصد تعظيمهم لا كتعظيم الله، وكفر إن قصد تعظيمهم كتعظيم الله تعالى.

وفي الموسوعة الفقهية : أما إذا انحنى ووصل انحناؤه إلى حد الركوع فقد ذهب بعض العلماء إلى أنه إن لم يقصد تعظيم ذلك الغير كتعظيم الله لم يكن كفرا ولا حراما , ولكن يكره أشد الكراهة لأن صورته تقع في العادة للمخلوق كثيرا . وذهب بعضهم إلى حرمة ذلك ولو لم يكن لتعظيم ذلك المخلوق , لأن صورة هيئة الركوع لم تعهد إلا لعبادة الله سبحانه. اهـ

وجاء في صفحة اسلام سوال وجوا ب برقم ٨ ١٠٤٢ولا شك ان الانحناء عبادة لله تعالى كما في الركوع فإذا فُعل ذلك من غير مصافحة أو تقبيل كان ذلك تعظيما لذلك الشخص فيكون شركا.

وقد أفتت اللجنة الدائمة في السعودية في هذه المسألة بالتحريم ، وذلك في الفتوى رقم:١٨٢٢١

كتبه : مفتي ابوسعيد عفى عنه

مرتث شهيد چاته ويل کيږي ؟

الاستفتاء : محترم مفتي صاحب که دمرتث شهيدپه اړه معلومات راکړئ مهرباني به مووي يعني داچې مرتث کوم شهيد ته ويل کيږي ، اوپه کومو شيانو سره مرتث ګرزي ؟

الجواب حامدا ومصليا وبعد :مرتث هغه شهيد ته ويل کيږي چې دجنګ په ډګر کې زخمي شې

اوسمدستي شهيدنه شي ، مرتث شهيد له عامو شهيدانو څخه داتوپير لري چې مرتث شهيد ته غسل ورکول کيږي ،اوعامو شهيدانو ته غسل نه ورکول کيږي.

اودشهيد ارتثاث په لاندې څيزونو ثابتيږي

۱ =چې له زخمي کيدو وروسته په هوش اوپوهيدو سره خوراک يا څښاک وکړي ،

۲ =په هوش اوپوهيدو سره ويده شي اوخوب وکړي.

۳=چې تداوي يې کيږي اودی په هوش اوحس کې وي ياپه خان تداوی کوي اوپوهيږي ،

۴ =چې دجنګ له ډګر څخه دداارودرمل لپاره انتقال شي ،په خان پوهيږي اوبيداره وي ،

البته که يې دجنګ له صحني څخه دليري کولو له امله ؤ ياله دي امله چې کافران يې يونه شي نوبياله انتقال وروسته که شهيدهم شي مرتث نه ګڼل کيږی يعني غسل نه ورکول کيږي.

۵ = د يوه لمانځه وخت وروباندې تيرشي اودی په هوش کې وي اوپوهيږي.

۶ =چې بيع اوشراء يعنی اخستل اوخرڅيدل وکړي .

۷ = چې ملګرو ته وصيت ياتوصيې وکړي ،يادډنيا دکارونوښوونه ورته وکړي .ياداسې نوري خبري ،البته که داخبري يې داخرة په اموروکې وي ، يادډنياپه امورکې وي خوليږ وي يعني يودوه کلمې وي نوبيا مرتث نه ګرزي .

۸ =چې په خپله دجنګ له ميدان څخه ووزي.

۹ =داتول شرطونه هغه مهال دي چې جنګ خلاص شوی وي اودوړاندينيو امورو دسرته رسولو وروسته دغه تن په شهادت ورسيږي ، اوکه دجنګ په مهال کې دغه امور ورپيښ شي نوبيا هم مرتث نه ګرزی.

في الدرالمختار بردالمحتار باب الشهيد : ۴۱۸\۲ وطبع اخرى ۶۷۲\۱ (أو جرح وارتث) وذلك (بأن أكل أو شرب أو نام أو تداوى) ولو قليلا (أو أوى خيمة أو مضى عليه وقت صلاة وهو يعقل) ويقدر على أدائها (أو نقل من معركة) وهو يعقل ، سواء وصل حيا أو مات على الأيدي وكذا لو قام من مكانه إلى مكان آخر بدائع (لا لخوف وطء الخيل أو أوصى بأمور الدنيا ، وإن بأمور الآخرة لا) يصير مرتثا (عند محمد وهو الأصح) جوهرة لأنه من أحكام الأموات (أو باع أو اشترى أو تكلم بكلام كثير) وإلا فلا ، وهذا كله إذا كان (بعد انقضاء الحرب ولو فيها) أي في الحرب (لا) يصير مرتثا بشيء مما ذكر ، وكل ذلك في الشهيد الكامل ، وإلا فالمرتث شهيد الاخرة وكذا الجنب ونحوه ،

وفي ردالمحتار تحته: (قوله أو تكلم بكلام كثير) يمكن حمله على كلام ليس بوصية توفيقا بينهما ، لكن ذكر أبو بكر الرازي أنه لو أكثر كلامه في الوصية غسل لأنها إذا طالت أشبهت أمور الدنيا بحر عن غاية البيان

قلت : يمكن حمل ما ذكره الرازي على الوصية بأمور الدنيا بدليل ما مر من وصية سعد ، فإن فيها كلاما طويلا (قوله وإلا فلا) أي وإن لم يكن كثيرا ككلمة أو كلمتين فلا يكون مرتثا (قوله وهذا كله) أي كون ما ذكر في بيان الارتثاث موجبا للغسل درر.

ومثله في الهندية ۱۶۸\۱

كتبه :مفتي ابوحامدعفى عنه

ایا طالبان به افغانستان ته فاتحین ننوځي؟!

لیکنه: همایون عیسی خپل

ګران افغانستان په تېرو دوو قرنونو کې درې ځله د انګریزانو او یو ځل د شوروي اتحاد له لوري اشغال شوی!

که څه هم دوی پر افغانانو خپل ټول زور وازموو، په بمباریو کې یې ډول، ډول بمونه وکړول، په میلیونونو ولس یې شهیدکړ، په میلیونو کسان یې ژوبل، بې کوره او هجرت کولو ته یې اړ ایستل...

په زرهاوو کورونه، جوماتونه، بازارونه او مکتبونه یې ویجاړ کړل...

پخواني ټپونه مو لا جوړ نه وو چې غربیانو د ۴۲ هېوادونو په ملتیا یو ځل بیا له وحشت او بربریته ډک یرغل وکړ. افغانان یې وځپل، وټکول، شهیدان یې کړل، بندي خانې یې ترې ډکې کړې، ډول ډول شکنجې یې ورکړې او کورونو پرېښودلو ته یې اړ ایستل....

له انګریزانو څخه رانهولې تر غربیانو پورې، دې ټولو اشغالګرو زمونږ هېواد له معیوبینو څخه ډک کړ، د افغانانو کورونه به له شهیدانو، یتیمانو، کونډو، رنډو،بورو، کانو، رندو، ګودانو، شلانو او له نورو ډول ډول معیوبینو څخه خالي نه وو او په ټول هېواد کې داسې څوک نه ترسترګو کېږي چې دغم خزان وهلی نه وي...

ښایي نور هېوادوالو ته دا خبره نا اشنا وي چې، په دکان کې دې یوازې د یوې پښې بوټ پلورل کېږي؛ خو په افغانستان کې بیا دا ډول دکانونه عامه خبره ده.

د شوروي اتحاد ماتې وروسته به خلکو کیسې کولې چې، په افغانستان کې داسې دکانونه(پلورنځي) هم شته چې د یوې پښې بوټان او څپلۍ پکې خرڅېږي؛ ځکه چې ځینو افغانانو ښې پښې او ځینو چپې پښې په جنګونو کې له لاسه ورکړې دي...

خو د دې ټولو ستونزو، کړاوونو او بدبختیو باوجود، افغانان د خپل دین او وطن دفاع لپاره تېنګ ودرېدل، خپلې سینې یې سپر وګرځولې، په ښه اخلاص او جرأت یې مقاومت وکړ. دا هر څه یې په ځان وګالل، د الله جل جلاله بندګي یې په سر سترګو ومنله؛ خو د شیطان، ستر دجال او د طاغوت غلامي یې ونه منله. خپل استقلال یې

واساته او خپلې شملې يې تيتې نه کړې. صليب يې رانسکور کړ، اشغال يې د الله جل جلاله په نصرت او په بې ساري قرباني مات کړ!

که څه هم افغانان هم بنه پوره وځپل شول؛ خو دېرى اشغالګر يې د امپراطورانو هدېرې ته ورتېل وهل او دېرى يې له ماتو سرونو، ګودو پښو او رندو سترګو سره خپلو هېوادو ته د ځمونې لپاره ډالۍ کړل...

بالاخره افغانستان د امپراطورانو په هديره ونومول شو او د شجاعت دغه ستر ميدال يې ترلاسه کړ!

په دې وروستيو کې دېرې داسې ويډيوګانې او انځورونه په سوشل ميډيا کې خپره شوې، چې د ناتو سرتېرې پکې تر سترګو کېږي، چا غبرګې سترګې، چا غبرګې پښې او چا غبرګ لاسونه له لاسه ورکړي دي. د چا يوه پښه، يو لاس او يوه سترګه د امپراطورانو په هديره کې د خاورو سره خاورې شوي دي.

چا خپل مغزه له لاسه ورکړل او په روانې تکليف اخته شوى دي.

د ځينو بيا د استشهادي بريدونو، تعرضونو، کمينونو او د ماينونو غږ او ډار په مغزو کې ثبت شوى او په ځان وژنه لاس پورې کړى!

په دېرو بيا مينډې بورې شوې دي او په قبرونو يې ورته جنګي بوټان، خولۍ او توپک نصب کړي دي.

دا څو ورځې کېږي چې، په فيسبوکونو او واټساپونو کې يوه ويډيو څرخېږي. په دې ويډيو کې ليدل کې کېږي، يو امريکايي سرتيرې، خپل نيم مخ د دين او وطن ساتونکو شازلمو لخوا د يو ماين په ترڅ کې له لاسه ورکړى دى. ليدل کېږي چې نوموړى پلاستيکي سترګه او څامه د خپل مخ څخه راجلا کوي. او په ځېره يې د غم او پښېمانتيا اثرات ښکاري.

دا ډول ويډيوګانې او انځورونه بايد په موزيم کې کېښودلى شي، او راتلونکو امپراطورانو ته وخت په وخت وروښودل شي. ګمان نه کوم چې بيا به يو کفري هېواد د افغانستان نوم په خوله واخلي، دا خو لېرې ده چې، ښکيلاک کولو ته به يې زړه بنه کړي.

که احيانا د ناتو کوم سرتېرى خپل هېواد ته روغ سر او سالم بدن په تابنده بريالي شوى وي او هلته چا پيغور ورکړ(او بايد وريې کړي...) چې، سره له دومره تجهيزاتو، پرمختللې ټيکنالوجي او د ۴۲ پرمختللې هېوادونو په ملتيا مو ولې ببوزله او ناچاره هېواد افغانستان کنټرول نه کړى شو؟!

ولې مو ماته وخوړه؟!

ولې داسې مات ګوډ راستانه شوي ياستئ...؟!

دوى بايد په خواب کې د دغه سرتېرو د ماتو سرونو، راندو، کانو، ګودانو او نيمچه بدنونو ويډيوګانې او انځورونه ورښکاره کړي. له پيغوره به خلاص شي او شايد(پيغور ورکونکى) يې په ملا وتپوي چې، روغ سر راوتل دې هم توره، مېرانه او سټره لاسته راوړنه ده. آفرين شه او په تا شه!

او څان سره به وايي:

دا څنګه افغانان دي چې، له روغ انسان څخه يې بل شى جوړ کړى؟!

دا څنګـه افغانـان دي چـې، سـړی روغ سر ورځي او بېرته مات سر راوړي؟!

دا څنګه افغانان دي چې، جګړې ته داسې په خوښی او په ترانو ویلو ورځي، لکه مـونږ چـې د فټبال ټماشې ته څو...؟!

تر دېره وختـه بـه غـربي واکمنـانو او رسـنیو خپل تلفات پټ ساتل او یا به یـې دېـر کـم ښـودل؛ خو بیا هم د قرباني شـوو سرتېـرو وارثـانو، سـیاسي کارپوهانو او نـور کړیـو د افغانسـتان اشـغال سره خپل مخالفت وښود او پر ضد یې پراخه لاریونونه وکړل. اخـر مجبـور شـول چـې د اسـلامي امـارت سیاسي ټیم سره په دوحه کې خپله ماتې امضاء کړي او له افغانستانه خپلې پښې سپکې کړي.

د تاریخ په اوږدو کې کله هـم چـې مسـلمان هېواد د کفارو له لورې یرغمال شوی. د هغه هېواد ځینو بې ضمېره، بې وجدانه، نادان او تش پـه نامـه مسلمانانو، هم په دېرې سپین سـترګې د اشـغالګرو ملتیا وکړه. د پردیو د توپک شـپیلی یـې پـه خپـل ورور سره کړې.

د اشغال سره سـم دېتـه ورتـه کـار ځینـو بـې وجدانه افغانانو هم وکړ. د اشغالګرو په لیکو کـې ودرېدل او د الله ج په ځای یـې د طـاغوت غلامـي غوره کړه. د یو څو ډالرو په خاطر یې، د واشنګټن کلکـه دفـاع وکـړه. پخپلـو افغانـانو پسـې بـدې راونغـارلې او پـه دېـرې بـې دردۍ سره یـې مظلـوم افغانان شهیدان کړل. اشغالګرو دومره وحشت ونه کړ، څومره چې خپلو افغانانو وکړ...

پښتو متل دی: څوک چې غلط ګرځي، غلط به پرځي!

دوی هم تکړې وخوړې. د واشنګټن سـاتنې لپاره یې خپل سرونه قربان کړل، په دین، غیـرت او شرم یې سترګې پټې کړې. خپـل ځـان یـې خـوار و زار کړ، خپلې مېرمنې یې کونډې، مورګـانې بـورې او اولادونه یې یتیمان کړل. دوی هـم خپلـې پښـې، لاسونه او سترګې د پردیو په خاطر قربانې کـړې او د یرغلګرو د برخلیک سره مخ شول!

څه وخـت وړانـدې د یـوه افغـاني سرتیـرې ویـډیو رسنیزه شوه. یو سرتېرې پکې ترسترګو کیږي، چې نیمه کوپرۍ یې د واشنګټن امنیت لپاره شیندلې ده، اوس په بازار او کوڅو کې خیر غـواړي، ترڅـو د ورله غاړې کورتۍ پالنه پرې وکړي.

چا چې د خپل وطن سره خیانت کـړی دی او د اشغالګرو ملتیا یې کـړې ده، خـوار او زار شـوي دي، خپلو بادارنو یې پوښتنه هم نه ده کړې...

دا ټول د هغه قربانیو پایله ده چې، په دیـن او وطن مینو شـازلمو د خپـل دیـن او وطـن د فـاع پـه خاطر له ځانو تېر شول، خپل هډونه یې د خـاورو سره خاورې کـړل، بنـدیخانې، زولنـې، ولچکـې او شکنجې یې وزغملې، زخمونو، دردونو، کړاوونـو، خپل، پردي، کور، کلي وطن پرېښودو ته یـې غـاړه کېښوده؛ خو پردي یې د ارام ځاه ایستلو ته پرې نه ښـودل. د افغانسـتان خـاوره یـې ورتـه سره تبـې وګرځولـه، ګـام پـه ګـام یـې پـرې کمـین، د مـاین انفجار بریدونه او تعرضونه وکړل.

نو اوس هم چې طالبانو ته فـاتحین نـه ویلـی کیږي بیا کله؟! حتما دوی فاتحین دي او فاتحین بـه کابل ته ننوځي! ان شاء الله تعالی!

د مورچل وږمي لاره

فولادي عزم

مهاجر

نه دي د زور جواب لري نه د خبرې ياره
دريځ دې ځار شم لکه کرښه د ډبرې ياره

جانانه ستا د خولې خبرې پر ما داسې لګي
لکه صندل لکه عسل لکه شکرې ياره

اوس دې غربيان په رسميت پېژني ګل طالبه
نور يې توبه، درسره نه وهي ډغرې ياره

راځه راځه د ازادۍ قدم را واخله اشنا
تا کړې نابودې د شيطان لعين لښکرې ياره

ستا فولادي عزم خونخواره نړۍ ماته کړله
د مرګ په دام کې دې ايسارې کړې ککرې ياره

قربان قربان شم استشهاده ستا له دروند ګزاره
اور دې پر ډېرو يرغلګرو کړلې زغرې ياره

د مهاجر غريب له ښکلي نازنين قلم نه
درته ډالۍ دې وي خوږې خوږې سندرې ياره

قاسم زهيب

دا مو ده غليمه د تفهيم او د افهام لاره
بله مو د توري د ټوپک او د قيام لاره

مونږه هم د صلحي هم د جنګ پر دواړو لارو ځو
دا د دې امت د ستر لارښود او ستر امام لاره

دا ځل ملنګانو طالبانو را ګير کړی يې
نه مني فطرت يې غلامي او د غلام لاره

ښه يې کړه روښانه او خبره تکه سپينه کړه
نه منو په هيڅ صورت مجهوله د ابهام لاره

ستړی دی ولس له جمهوري ډيموکراسي نظام
غواړي افغانان د اسلامي سوچه نظام لاره

موږ د دين وطن دفاع کي هرڅه په ځان وړي دي
پل مو کړه په نره د څرخي پله او باګرام لاره

هر وخت به زهيبه دغه سپين لمر ته دعا کوو
نور يې ورکه کړې ان شاءالله له تور ماښام لاره

مخ دې راواړوه

خواجه متقي

ستر ګي مې خوږيږي ګلابي مخ دې راواړوه
وه ګرانه طالب جانه جنتي مخ دې راواړوه

تږی دې ديدن ته يم زما ورک غازي جانانه
ډک له نازاولـه خندا هيبتي مخ دې راواړوه

خوږې ازادی! راشه په موسکا زمونږه کلي ته
راوړه خوشحالي اودبري مخ دې راواړوه

راشه په خير راشه له کلي ورک بندي جانانه
څومره ښکلی ښکاري يوسفي مخ دې راواړوه

متقي خواجه دې انتظار يم له وختونو
راشه دښکلا امامه دخندي مخ دې راواړوه

کلام

محمد داؤد همت

سرکې آخيري خبرې مه کوه
بس دجدايي خبرې مه کوه
ورورمې شه د دوارو سترګوتورمې شه
جار انتقامي خبرې مه کوه
هسې نه واټن موترمنځ زيات نه شي
پربرده تعصبي خبرې مه کوه
سولې، روغې جوړې ته را وړاندې شه
ورانې ضرري خبرې مه کوه
څه به وشي وخانده راغاړې وزه
شوخي پيغوري خبرې مه کوه
ګوره درته سم وايي داودهمت ؟
نوري دکوچني خبرې مه کوه

رنګ دیوالونه

صابرجان محصل

را تاو له زندګۍ دي د ژړا رنګ ديوالونه
ګلونه مرور دي د ښکلا رنګ ديوالونه

تيارو کي زندګي ده د يو چا په تمه تمه
سپوږمۍ اسمان کي نشته د رڼا رنګ ديوالونه

د ستورو له محفله چې سپوږمۍ ده کډه کړې
جفا شوه څومره ډيره د وفا رنګ ديوالونه

د کلي هاغه مست مازديګری کلي کي نشته
چنار ګودر زخمي دی د کلا رنګ ديوالونه

خوښيو مو له زړونو هجرت کړی بلي خواته
د هجر په بمبار کي د خندا رنګ ديوالونه

صابره! اميدوار اوسه د رب و لوی کرم ته
عقبی په زړه کي ساته د دنيا رنګ ديوالونه

بغلان او بدخشان کې ولس د بمباریو او توپچي بریدونو له وجې د سترو زیانونو او جنایتونو شاهد دی!

کلیز
۱۴۴۲ هـ ق
امارت اسلامی افغانستان
کمیسیون امور فرهنگی
توافقنامه
لا اله الا الله محمد رسول الله
دحوت نامه
د اشغال د پای تړون
پیمان پایان اشغال
2020
2021 م
۱۳۹۹
۱۴۰۰ هـ ش